

เรื่องเล่าจากโรงเรียน
เล่มที่ ๑

**บริหารงาน บริหารคน
สู่ความสำเร็จ**

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องเล่าจากโรงเรียน
เล่มที่ ๑

**บริหารงาน บริหารคน
สู่ความสำเร็จ**

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การบริหารงานสู่ความสำเร็จนั้น ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ โดยเป็นผู้นำที่จะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจและปรับใช้นโยบายได้ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการบริหารงาน การบริหารคนใช้อำนาจหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงาน สร้างเครือข่ายความร่วมมือ รวมถึงเป็นแบบอย่างที่ดี มีความประพฤติที่เหมาะสม มีความทุ่มเทและเสียสละ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยเฉพาะการบริหารงานภายใต้ความยุ่งยากและประสบปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้บริหารต้องใช้ทักษะ ความรู้ และเจตคติที่ดีในการทำงาน จะทำให้การบริหารงานนั้นมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลบรรลุตามเป้าหมาย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักในการจัดทำนโยบายด้านการศึกษาได้ดำเนินโครงการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษเพื่อศึกษาคุณลักษณะโรงเรียนลักษณะพิเศษที่มีประสิทธิผลด้านการจัดการเรียนรู้ ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน และศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยโรงเรียนลักษณะพิเศษตามนิยามของโครงการนี้ หมายถึงโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ ถึงแม้จะประสบ

ปัญหาความยุ่งยากในการบริหารจัดการ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น โรงเรียนในท้องถิ่นทุรกันดาร ห่างไกลความเจริญ ตั้งอยู่ชายขอบของอำเภอหรือจังหวัด โรงเรียนในพื้นที่ยากจน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนในเขตพื้นที่สูง โรงเรียนเหล่านี้ครูและผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติงานในภาวะที่ยากลำบาก แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ มีผลคะแนนเฉลี่ยจากผลทดสอบ O-NET ตั้งแต่ร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป ต่อเนื่องย้อนหลัง ๓ ปี (๒๕๕๓ - ๒๕๕๙) สำนักงานฯ ได้ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนเหล่านี้ในเชิงลึก ในด้านการบริหารจัดการของผู้บริหาร และการจัดการเรียนรู้ของครูรวม ๑๔ โรงเรียนในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ และสำนักงานฯ ได้ให้บุคลากรของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเขียนเรื่องเล่าประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมถ่ายทอดเรื่องราวและประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ สำนักงานฯ ได้นำเรื่องเล่าของโรงเรียนมาคัดสรรและจัดทำเป็นชุดหนังสือเรื่องเล่าจากโรงเรียนรวม ๕ ชุด ซึ่งประกอบด้วย ๑. บริหารงาน บริหารคนสู่ความสำเร็จ ๒. จิตวิญญาณ...สรรค์สร้างคน ๓. หลากหลายวิถี...สู่การเรียนรู้ที่ดีของเด็ก ๔. ประสบการณ์...เมื่อวันวาน ๕. ครูประทับใจ...ศิษย์ประทับใจ ประสบการณ์เรื่องเล่าจากโรงเรียนเหล่านี้จะมีประโยชน์และคุณค่าต่อเพื่อนครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักการศึกษาที่จะนำข้อคิดจากประสบการณ์ในหนังสือชุดนี้สร้างแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติให้ดียิ่งขึ้น

บริหารงาน บริหารคน สู่ความสำเร็จ เป็นหนังสือ ๑ ใน ๕ ชุดที่สำนักงานฯ ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ จากการคัดเลือกเรื่องเล่าที่มีความน่าสนใจที่จะสร้างพลัง สร้างแรงบันดาลใจ และให้ข้อคิด โดยผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษที่จัดการเรียนรู้ท่ามกลางความยุ่งยาก เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราว ประสบการณ์ และความประทับใจในการทำงานด้านการบริหารงานและบริหารคนในโรงเรียน

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเรื่องเล่าจากโรงเรียนชุดนี้จะสร้างแรงบันดาลใจให้เพื่อนครู ผู้บริหารและนักการศึกษาที่ได้อ่านงานชุดนี้สามารถนำแนวคิดในการบริหารงาน บริหารคนไปใช้เพื่อให้เกิดการคิดต่อ เพื่อเปลี่ยนแปลงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ประสบการณ์ที่นำมาถ่ายทอดนี้จะได้รับการเผยแพร่ และขยายผลในวงกว้างต่อไป

(นายสุภัทร จำปาทอง)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

คำนำ

เครือข่ายโรงเรียนเรียนร่วม	๑
การบริหารงานวิชาการด้วยทักษะ “แกงคั่วโฮะ”	๕
PDCA กับการบริหารจัดการโรงเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน	๑๐
รวมพลัง สู่ความสำเร็จ	๑๕
เมื่อได้มาอยู่กับครูสูงวัย	๑๙
โรงเรียนมนุษย์แม่	๒๒
นิเทศแบบบ้าน ๆ	๒๖
กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เพิ่มภาระครู (หรือเปล่า ?)	๒๙
จริงใจ ใส่ใจ จะได้ใจ	๓๓
ยกของหนักเหนื่อย ยกย่องไม่เหนื่อย ไม่นัก	๓๖
เชื่อใจ เชื่อมั่น	๓๘
พี่...ป้า...น้า...อา	๔๐
ศรัทธาและความหวัง	๔๓
เอาแต่พอ (ดี)	๔๗
สายธารแห่งศรัทธา	๕๐
ผู้บริหารคนใหม่	๕๖
ปั้นดินให้เป็นดาว	๖๑
น้ำแล้ง...แต่...ไม่แล้งน้ำ...(ใจ)...	๖๘
ร่วมด้วย ช่วยกัน	๗๒
เป้าหมายมีไว้ชน	๗๕
ผู้บริหาร Three in One	๗๘
ย. ยักษ์ สร้างสุข	๘๑
เริ่มที่เรา	๘๔
เพราะเรารักกัน	๘๘

เครือข่ายโรงเรียนเรียนรู้ร่วม

นายเชิธร ธีรศิริปัญญา
โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพ.น่าน เขต ๒

โรงเรียนของผมเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษา ด้วยเหตุที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และตั้งอยู่ในชุมชนที่ต้งขึ้นมาใหม่ ตลอดจนประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ยากจน จึงทำให้เกิดปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง ปัญหางบประมาณมีไม่เพียงพอ ปัญหาครูไม่ครบชั้น ปัญหาจำนวนนักเรียนลดลงทุกปี ทางโรงเรียนได้ประชุมปรึกษาหารือและได้วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาต่าง ๆ และได้จัดชั้นเรียนโดยชั้น ป.๑ – ป.๒ มีครูสอน ๑ คน ชั้น ป.๕ – ป.๖ มีครูสอน ๑ คน ส่วนชั้น ป.๓ ผู้บริหารเป็นผู้สอน และชั้น ป.๔ มีครูสอนชั้นละ ๑ คน โดยโรงเรียนได้จ้างครูช่วยสอน ๑ คน จากเงินนอกงบประมาณ โดยให้สอนชั้นอนุบาล ในการจัดครูสอน แต่ละชั้นเรียนผมสังเกตการปฏิบัติงานของครู สังเกตความสามารถและบุคลิกภาพของแต่ละคนว่าเหมาะสมกับชั้นใด โรงเรียนก็ดำเนินงานอยู่ได้

ในปีการศึกษา ๒๕๕๗ มีนโยบายจากทางรัฐบาลให้ยุบหลอมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนของเราก็เป็นอีกโรงเรียนหนึ่งที่ต้นสังกัดให้จัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม โรงเรียนในตำบลที่ผมทำงานอยู่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมด โดยแต่ละโรงเรียนมีนักเรียนไม่ถึง ๕๐ คน และประสบปัญหาครูไม่ครบชั้นเช่นเดียวกัน ดังนั้น ทางผู้บริหารแต่ละโรงเรียนจึงได้ประชุมปรึกษาหารือกัน ต่างมีความเห็นพ้องต้องกันว่า จะร่วมกันแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้นปัญหาความไม่เพียงพอในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเป็นการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และตกลงจะจัดในลักษณะเรียนร่วมแล้วก็ได้วางแผนร่วมกัน ผมได้ประชุมกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองเพื่อแจ้งปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา ในตอนแรกผู้ปกครองและคณะกรรมการไม่เห็นด้วยและคัดค้าน เพราะกลัวว่าโรงเรียนจะถูกยุบหรือถูกหลอมรวม ตลอดจนความรักและห่วงใยลูกหลานที่จะต้องเดินทางไปเรียนโรงเรียนเรียนร่วมก็มีมาก ผมและครูผู้สอนได้ชี้แจงถึงผลดีที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และความเสียที่จะเกิดในวันข้างหน้า ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาก็ยอมและให้จัดการเรียนร่วมกับโรงเรียนในตำบล ผมและผู้บริหารโรงเรียนในตำบลนี้และบุคลากรได้ร่วมประชุมวางแผนร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้ชื่อว่า “เครือข่ายไชยวัฒนาโมเดล” เป็นการแก้ปัญหาาร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีโรงเรียนเข้าร่วมด้วย ๕ โรงเรียน โดยแต่ละโรงเรียนจะจัดการเรียนการสอนชั้นอนุบาลของตนเอง ส่วนชั้น ป.๑ - ป.๖ แบ่งให้โรงเรียนละ ๑ ชั้นเรียน ส่วนโรงเรียนของผมได้รับผิดชอบสองชั้นเรียน คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ส่วนชั้น ป.๒ - ป.๕ ต้องเดินทางไปเรียนโรงเรียนอื่น ๆ โดยมีรถรับส่ง

บริการ การดำเนินงานจัดการเรียนการสอนก็ราบรื่นดี เพราะรับผิดชอบสองชั้นเรียน มีครูสอน ๓ คน ครูผู้สอนได้ช่วยกันวางแผนการสอน ทำให้ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ เพิ่มขึ้นทุกโรงเรียน แต่พอเข้าปีการศึกษา ๒๕๕๘ ผู้ปกครองนักเรียนก็ไม่ยอมให้ลูกหลานไปเรียนที่โรงเรียนเรียนร่วม จะให้เรียนอยู่โรงเรียนเดิมของตนอย่างเดียว หากยังจัดเรียนร่วมอีกจะขอย้ายนักเรียนไปเรียนที่อื่นที่ไม่ใช่โรงเรียนเรียนร่วม และผู้ปกครองได้เล่าปัญหาจากที่ลูกหลานของตนเอง บอกกล่าวซึ่งครูอาจไม่ทราบเพราะเด็กไม่ได้บอกกับครู แต่ไปบอกผู้ปกครอง เช่น เด็กต้องตื่นแต่เช้ารีบมารอรถรับส่ง มีรถรับส่งหนึ่งคัน แต่ต้องวนไปรับนักเรียนทุกโรงเรียน ทำให้เสียเวลาเดินทางนาน และเด็กที่เดินทางมักไม่ทันทำกิจกรรมหน้าเสาธงตอนเช้า เพราะไปถึงโรงเรียนที่หมายก็ถึงเวลาเข้าเรียนแล้ว และตอนเย็นก็ต้องใช้เวลาเดินทางกลับอีก ไม่ได้ร่วมกิจกรรมเสริมของโรงเรียน และปัญหาอื่น ๆ อีกหลายประการที่ผู้ปกครองไม่เห็นด้วย ทางโรงเรียนจึงจำเป็นต้องขอถอนตัวออกจากการเป็นเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าว ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๘ เป็นต้นมา โรงเรียนของเราก็จัดการเรียนการสอนในลักษณะเดิมที่เคยปฏิบัติมา ก็สังเกตเห็นว่านักเรียนมีความสุขในการเรียน ผู้ปกครองก็พอใจ ไม่กังวลเรื่องลูกหลาน มีความไว้วางใจให้โรงเรียนดูแลลูกหลานของตนเอง แต่ทางโรงเรียนก็มีข้อตกลงกับผู้ปกครองและชุมชน โดยผู้ปกครองและชุมชนต้องมีส่วนร่วมช่วยเหลือโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนดำเนินงานอยู่ได้ด้วยตนเอง และด้วยความมุ่งมั่นของครูผู้สอนและบุคลากรทุกคนก็ทำให้โรงเรียน

เป็นที่ยอมรับของชุมชน ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ทุกปียังคงมีผลการประเมินในระดับที่สูงน่าพอใจต่อเนื่องติดต่อกันทุกปี

การบริหารงานวิชาการ ด้วยทักษะ “แก๊งค์ไอโอะ”

นายเชียร ธีรศิริปัญญา
โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพป.น่าน เขต ๒

โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ให้ความรู้ อบรมสั่งสอนนักเรียน นักศึกษา ให้มีความรู้ มีความประพฤติที่ดี มีการพัฒนาทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ในความคิด ความเชื่อ และความต้องการของโรงเรียนทุกโรงเรียน ต่างก็มุ่งหวังที่จะพัฒนา คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนของตนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายนั้น แต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน แต่ทุกโรงเรียนก็ต้องพยายามที่จะทำ แม้ความพยายามนั้นอาจจะสำเร็จหรือล้มเหลว เราในฐานะครูจึงไม่มีสิทธิ์ที่จะย่อท้อ トラบใดที่เรายังคงอยู่ในระบบ และเป็นข้าของแผ่นดิน

โรงเรียนของผม ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีความยุ่งยาก ในการบริหารจัดการ เราก็ต้องการให้โรงเรียนและนักเรียนมีมาตรฐาน และมีคุณภาพ จึงใช้ทักษะการบริหารและการจัดการเรียนการสอน หลากหลายรูปแบบผสมผสานกัน เปรียบได้กับการทำกับข้าว

ของพี่น้องชาวเหนือ ที่พยายามเอาอาหารที่เหลือกิน อาหารที่เก็บไว้นาน และอาหารหลาย ๆ อย่างมาปรุงมาแต่ง มาปรับใหม่ ให้เป็นอาหารที่น่ากิน และเป็นอาหารที่อร่อยได้ นั่นก็คือ แกงคั่วโสม โรงเรียนก็พยายามใช้ทักษะและแนวทางการทำแกงคั่วโสมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพราะความเป็นโรงเรียนขนาดเล็กการที่จะใช้ทักษะอย่างใดอย่างหนึ่งในการบริหารงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จก็คงยาก เพราะถูกจำกัดด้วยปัจจัยตัวป้อนที่จะทำให้สำเร็จได้ โรงเรียนจึงใช้ทักษะการบริหารแบบผสมผสาน กล่าวคือ โรงเรียนใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรควบคุมคุณภาพ (PDCA) เป็นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียน เพราะกิจกรรมและงานทุกอย่างในโรงเรียนต้องเริ่มต้นด้วยวงจรควบคุมคุณภาพ คือ PDCA ซึ่งหมายถึง Plan-Do-Check-Act และการบริหารงานวิชาการโดยใช้กระบวนการประกันคุณภาพภายในโดยยึดหลัก คือ บุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีเป้าหมาย คือการพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้น กับผู้เรียนและโรงเรียน และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ

แม้ว่าเราจะใช้ทักษะหรือวิธีการบริหารวิชาการหลาย ๆ วิธีการที่มีคุณภาพ แต่หากว่าโรงเรียนมีทีมงานที่ไม่มีคุณภาพ ไม่เข้มแข็ง ก็ยากที่การบริหารงานวิชาการให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งนี้เพราะ

หน่วยงานหรือองค์กร มีภารกิจและงานในหลาย ๆ ด้าน ตลอดจนมีบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ดังนั้น ทีมงานที่มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น โรงเรียนของผมก็ให้ความสำคัญ และได้สร้างทีมงานให้มีความเข้มแข็ง โดยใช้หลักการง่าย ๆ ดังนี้ คือ “ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ ทำตัวเป็นแบบอย่าง รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทีมงานรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ สร้างบรรยากาศความเป็นมิตรและความเป็นประชาธิปไตยในทีมงาน” โดยเฉพาะการทำเป็นแบบอย่างในการดำเนินงาน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งปัญหาในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู บางครั้งการแก้ไขปัญหาลักษณะต่าง ๆ โดยลำพังเพียงคนเดียวก็อาจจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงได้ ดังนั้น การรวมกลุ่มบุคลากรในโรงเรียนเพื่อนำปัญหามาวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไขปัญหาและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปพร้อมกัน ก็จะสามารแก้ไข้ปัญหา หรือแม้แต่แก้ไข้ปัญหาที่ยังไม่สำเร็จก็สามารถนำปัญหานั้น ๆ มาพิจารณาโดยใช้กระบวนการ PLC กันใหม่ ซึ่งการใช้กระบวนการ PLC จะช่วยแก้ไข้ปัญหาการทำงานคนเดียว การโดดเดี่ยวของครู เข้าทำนอง “หัวเดียวกระเทียมลีบ”

การบริหารวิชาการโดยใช้กิจกรรม BBL เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ก็เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ทางโรงเรียนได้ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่หน่วยงานบังคับบัญชาได้มีนโยบายให้ทางโรงเรียนได้นำมาใช้ในโรงเรียน ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning : BBL) เป็นกิจกรรมการที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะพัฒนาการทางร่างกายของเด็กเล็ก ได้แก่ กิจกรรมการเดิน การทรงตัว การวิ่ง

กระโดด ปีนป่าย ขว้างปา เป็นต้น ซึ่งโรงเรียนได้ดำเนินงานตามกิจกรรมที่เหมาะสมที่เป็นพื้นฐาน คือ กิจกรรมกุญแจ ๕ ดอก ได้แก่ กุญแจดอกที่ ๑ สนามเด็กเล่น (Playground) โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำสนามเด็กเล่น เพื่อพัฒนาและกระตุ้นสมองน้อยและไขสันหลังให้แข็งแรง กุญแจดอกที่ ๒ ห้องเรียนเปลี่ยนสมอง (Classroom) โรงเรียนได้ปรับเปลี่ยนห้องเรียน มีการทาสีห้องเรียน ให้มีสีสันช่วยกระตุ้นให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ กุญแจดอกที่ ๓ พลิกกระบวนการเรียนรู้แบบ BBL (Teaching & Learning) กุญแจดอกที่ ๔ หนังสือเรียนและใบงาน BBL (BBL Books) กุญแจดอกที่ ๕ ใช้สื่อ และนวัตกรรมที่น่าตื่นเต้น และมีสีสัน

การบริหารงานวิชาการโดยใช้การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอีกแนวทางหนึ่ง ตลอดจนเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูครูไม่ครบชั้น และแก้ไขปัญหาครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอก ทางโรงเรียนต้องดำเนินการจัดหาและพัฒนาวัสดุอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมให้ทันสมัย และมีความเพียงพอ ตลอดจนจัดหาอุปกรณ์ต่อพ่วงที่หลากหลายให้กับครูจัดการเรียนการสอน บางครั้งงบประมาณไม่เพียงพอ ผมและครูต้องใช้งบส่วนตัวช่วยกันแชร์ค่าจ่ายที่จำเป็น เช่น ค่าบริการอินเทอร์เน็ตรายเดือน ซึ่งส่วนที่ทางราชการให้มาใช้งานได้ไม่ดี ตลอดจนสมทบค่าจ้างครูมาช่วยสอนแก้ปัญหาขาดแคลนครู ในฐานะที่เป็นผู้บริหารผมต้องคอยติดตาม และอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอน เมื่อพบปัญหาก็จะร่วมกันแก้ปัญหาทันที งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากทางราชการมีจำกัด เพราะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก บุคลากรทุกคนมีความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ที่รับผิดชอบ ทุกคนจะมีคอมพิวเตอร์

ใช้งานการเรียนการสอนในห้องเรียนซึ่งได้มาจากการจัดหาจากงบประมาณส่วนตัวของแต่ละคน จากการร่วมแรงร่วมใจ เสียสละของผู้ร่วมงานทุกคนทำให้งานราบรื่น และแก้ปัญหาส่วนที่ขาดแคลนได้ ปัญหาที่มีครูไม่ตรงวิชาเอกก็ได้สนับสนุนให้ครูสมัครเข้ารับการอบรมศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาตนเอง

การบริหารงานวิชาการโดยเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ โรงเรียนไม่ได้พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพียงลำพังโรงเรียนเดียว แต่โรงเรียนได้ร่วมกับเครือข่ายหลายเครือข่าย เช่น เครือข่ายกลุ่มโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเดียวกัน โรงเรียนของผมประสบความสำเร็จด้านการยกระดับผลสัมฤทธิ์ สามารถยืนอยู่ได้ก็ด้วยการบริหารจัดการหลาย ๆ รูปแบบ หรือจะเรียกว่า แบบแกงคั่วโหระพา ตลอดจนความร่วมมือของทีมงานที่เข้มแข็ง ที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างดีและสม่ำเสมอ

PDCA กับการบริหารจัดการ โรงเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

นางลำไย หานิพัฒน์

โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร สพป.น่าน เขต ๒

ในปี ๒๕๕๕ ฉันได้รับคำสั่งย้ายจากโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีครูเพียง ๔ คน ไปยังโรงเรียนขยายโอกาสขนาดเล็ก มีครู ๑๓ คน นักเรียน ๗๕ คน เป็นโรงเรียนที่มีตำแหน่งว่าง เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเกษียณอายุราชการ เพียงวันแรกที่ไปรายงานตัว ทำทีของครูในโรงเรียนดูไม่อยากจะผู้บริหารหญิง ครูส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุมาก โดยเฉพาะประมาณ ๕๐ ปี อาศัยความอ่อนน้อมในตัวเอง จึงไม่ยากที่จะผูกมิตรกับครูรุ่นพี่ เมื่อศึกษาข้อมูลของโรงเรียนนี้พบว่าไม่ได้รับการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก (สมศ.) ทั้งรอบที่หนึ่งและรอบที่สอง มีน่าละก่อนที่จะเข้ามารับงานที่โรงเรียนนี้ มีผู้บริหารหลายคนอึดอัด และล้อเล่นว่าช่างโชคคินะที่ย้ายมา ที่โรงเรียนคุณภาพยอดเยี่ยม ฉันได้แต่ยิ้ม ฉันเริ่มศึกษาข้อมูลอย่างจริงจัง ข้อเสนอแนะของ สมศ. ทั้งสองรอบ มาศึกษาทำให้รู้ว่าผู้บริหาร

สถานศึกษามีข้อควรพัฒนา คือ การใช้ระบบบริหารจัดการศึกษาที่ไม่เหมาะสมกับสภาพบริบทและตัวบุคคล และขาดความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการและการนำเสนองาน ในด้านครุมีข้อเสนอแนะคือ การจัดการเรียนการสอนไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และไม่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ในชุมชนซึ่งเป็นแหล่งผลิตผ้าทอคุณภาพ O-TOP ระดับ ๕ ดาว

ฉันได้ข้อมูลจากการสอบถามครูและนักเรียน ถึงสาเหตุที่ไม่ผ่านการรับรองจาก สมศ. ทั้งสองรอบ ครูได้ให้ข้อมูลว่า สาเหตุเพราะผู้บริหารขาดทักษะในการนำเสนองาน และการตอบข้อซักถามเนื่องจากกระบวนการบริหาร ผู้บริหารไม่ได้วางแผน และเข้าใจกระบวนการ และขาดการมีส่วนร่วมในการทำงาน ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการประเมินภายนอกสอบถาม จึงไม่สามารถตอบคำถามหรืออธิบายกระบวนการได้ ฉันจึงเริ่มกำหนดนโยบาย ประชุมครูทุกวันจันทร์ เวลา ๑๕.๐๐ น. - ๑๖.๓๐ น. ในแต่ละสัปดาห์ ได้กำหนดเรื่องที่ต้องสะสางและพัฒนาปรับปรุง ฉันกำหนดวงจรคุณภาพ PDCA เข้าสู่กระบวนการพัฒนาปรับปรุงขนานใหญ่ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

P : PLAN การวางแผน เริ่มจากการประชุมครู สร้างความตระหนักถึงความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนโรงเรียนให้ผ่านการรับรองจากการประเมินภายนอกรอบสามให้ได้ ฉันมองเห็นภาพตนเองเป็นแม่ทัพคนเก่งที่วางแผนที่ยุทธศาสตร์ โดยมีคณะครูซึ่งเปรียบเป็นทหารกล้า ต่างมุ่งรายล้อมดูแผนที่ ซึ่งมีแม่ทัพชี้และอธิบายถึงแผนการในการสู้รบเพื่อชัยชนะอย่างมุ่งมั่น โดยเริ่มจาก

๑) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้วยการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน ทุกคนมีส่วนร่วมและมีการประชาสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวทางให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ และแต่งตั้งคณะบุคคลทำการตรวจสอบทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษาและจัดให้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และแผนพัฒนา

๒) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยมุ่งเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนด

๓) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยการจัดทำแผนอย่างเป็นระบบพื้นฐานของข้อมูลสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สมบูรณ์ ครอบคลุมการพัฒนาทุกกิจกรรมที่เป็นส่วนประกอบหลักของการจัดการศึกษา และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมาตรฐานหลักสูตร

D : DO การดำเนินการ ครูทุกคนขับเคลื่อนการบริหารงบประมาณสู่โครงการตามแผนที่วางไว้ กำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมาย

C : CHECK การตรวจสอบ ประเมินผล ประกอบด้วย การตรวจสอบและทบทวนภายใน โดยบุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการตรวจสอบ และทบทวนจากหน่วยงานต้นสังกัด

A : ACTION การปรับปรุงพัฒนา โดยการรายงานคุณภาพ การศึกษาประจำปี เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินมาตรฐาน คุณภาพ การตรวจสอบและทบทวนภายในและภายนอกมาประมวล รายงานผลการพัฒนาคุณภาพประจำปีการศึกษา ซึ่งจะนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพต่อไป

การประชุมวิชาการทุกวันจันทร์ยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทุกครั้งเราจะติดตามเรื่องที่ทำไปแล้ว และเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ และวางแผนในงานที่จะทำต่อไป ทำอย่างสม่ำเสมอ และวันสำคัญก็มาถึง คณะกรรมการประเมินภายนอกเข้าประเมินรอบสาม ครุทุกคนต่างยิ้มกันเพราะทุกเรื่องที่จะต้องเตรียม ต่างปรากฏร่องรอย มากมาย และทุกคำถามที่ถาม คำตอบพรั่งพรูจากตัวฉัน และจาก ครุทุกคนอย่างเป็นที่น่าพอใจของคณะกรรมการ กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ต่างรับทราบและมีส่วนร่วมในการพัฒนา

เมื่อผลประกาศออกมา โรงเรียนของเราได้รับการรับรองและผ่านการประเมินในระดับ “ดีมาก” นำมาซึ่งความดีใจ ความภาคภูมิใจ ให้แก่ คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา ตลอดถึง ชุมชน หลังจากนั้น ฉันได้เผยแพร่วิธีปฏิบัติที่จะพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาให้กับหลายโรงเรียนที่ยังมีคุณภาพ ที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน มีหลายโรงเรียนที่มาศึกษาดูงานและนำ แนวปฏิบัตินี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ที่น่าภูมิใจ ก็คือ ได้รับรางวัลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับดีมาก เรื่องวิธีปฏิบัติที่ดี “PDCA” กับการบริหารสถานศึกษา

ที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน” และได้รับรางวัล “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม” ของคุรุสภาในระดับเหรียญทองด้วย แต่สิ่งที่ฉันภาคภูมิใจที่สุดก็คือ การได้ปลูกฝังวัฒนธรรมการทำงานที่ดี ที่เปิดโอกาสให้ทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนา และร่วมรับผิดชอบและรับชอบในองค์กร ถึงแม้จะใช้เวลาบ้างก็ไม่เสียใจเลย

รวมพลัง สู่อำนาจสำเร็จ

นางลำไย หานิพัฒน์

โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร สพป.น่าน เขต ๒

สายลมพัดพาดอกซอมพอ หรือดอกหางนกยูง ร่วงหล่น
เกลื่อนต้น เสมือนพรมแดงในช่วงปลายฝน ต้นหนาว ความรู้สึกเหงา
เศร้าสร้อย และท้อแท้เกาะกินหัวใจฉันยิ่งนัก บรรยากาศในวันหยุด
สุดสัปดาห์ โรงเรียนช่างเย็บสบง ฉันแอบมาโรงเรียนเพื่อนั่งสะสางงาน
และขบคิดถึงวิธีการในการแก้ปัญหา บางครั้งการอยู่คนเดียว ก็เกิด
ผลดีกว่าอยู่ท่ามกลางคนหมู่มาก

มีความรู้สึกที่ตนเองไม่ได้นั่งทำงานอยู่คนเดียว แต่มีครูไฟซึ่ง
เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งเมื่อเดือนที่แล้ว นั่งยิ้มให้กำลังใจอยู่ ได้ยินเสียง
แว่ว ๆ “ผอ. อย่าท้อเลย ต้องสู้นะ ผมเป็นกำลังใจให้เสมอและ
อยู่เคียงข้างผอ. มีอะไรให้ช่วยก็บอก” แหม... ช่วยให้ถูกล็อตเตอรี่
รางวัลที่หนึ่งสิ... จะได้แบ่งเงินมาสร้างห้องสมุดให้เด็ก ฉันตอบในใจ
พร้อมกับยิ้มล้อเขา

ห้องสมุดหลังนี้แยกเป็นสัดส่วนจากอาคารเรียนก็จริง ไม่อยากเรียกว่าห้องสมุดเลย เพราะเป็นเรือนไม้เก่า ๆ ชั้นเดียว หลังคาสังกะสีที่เก่าจนเป็นสีสนิมแดง บางส่วนผุและรั่ว ฝาไม้เก่าเพราะสร้างมาหลายสิบปี มีปลวกขึ้นตามเสาและฝาผนัง หนังสือจำนวนหนึ่งชุกตัวเจี๊ยบอยู่มุมห้อง ได้รับความสนใจแก่เด็ก ๆ เพราะเด็ก ๆ อ่านจนครบหมดทุกเล่มแล้ว ห้องสมุดจึงเหมือนห้องเก็บของ ที่นักเรียนไม่อยากเข้าไป ฉันทลบตานึกคิด ถ้าโรงเรียนมีอาคารห้องสมุดที่สวยงาม ๆ ทาสีสันสวยงาม มีหนังสือจัดเป็นระบบระเบียบ มีหนังสือหลากหลายกระตุ้นความสนใจแก่นักเรียน อาคารมั่นคง แข็งแรง ให้ความปลอดภัยแก่เด็ก ๆ คงจะดีนะ จะทำอย่างไร ครูไผ่ ... ช่วยคิดหน่อย

ฉับพลัน ...ความคิดโลดแล่น... เรายังมีเครือข่ายศิษย์เก่าของโรงเรียน ทั้งที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนปัจจุบัน และที่ทำงานต่างจังหวัด บางคนได้งานที่มั่นคง สร้างฐานะเป็นปีกแผ่น ต้องช่วยเหลือโรงเรียนได้แน่ ๆ

วันจันทร์ถัดมา ฉันทนำเรื่องนี้เป็นประเด็นพิจารณาในคราวประชุมครู ครูทุกคนร่วมอภิปรายถึงแนวทางในการระดมทรัพยากรงบประมาณในการสร้างห้องสมุด เราเริ่มวางแผนในการจัดงาน “วันคืนสู่เหย้า ศิษย์เก่าศิลาเพชร” กระบวนการของฉันทหนีไม่พ้น PDCA

P : Plan การวางแผนประชุมครู กรรมการสถานศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดงาน (เพื่อสร้างห้องสมุด) แต่งตั้งมอบหมายงานแต่ละฝ่ายและกำหนดวันจัดงาน (ช่วงวันสงกรานต์)

- ฝ่ายคั้นทะเบียนชื่อศิษย์เก่า
- ฝ่ายประสานงานศิษย์เก่าทั้งอยู่ใน - นอกพื้นที่
- ฝ่ายจัดทำของผ้าป่า
- ฝ่ายจัดสถานที่ในวันคืนสู่เหย้า
- ฝ่ายปฏิคม อาหาร และน้ำดื่ม
- ฝ่ายประสานงานกับชุมชน จัดงานร่วมนักเรียน เพื่อระดมทรัพยากรอีกทางหนึ่ง
- ฝ่ายจัดกิจกรรมเสริมงาน เช่น สวนอาหาร มัจฉาพาโชค
- ฝ่ายจัดหาของรางวัล มัจฉาพาโชค (ขอบริจาค เครื่องสังฆทานตามวัดต่าง ๆ)

D : Do ขึ้นดำเนินการ ทุกฝ่ายขับเคลื่อนงานที่ตนเองรับผิดชอบ ในวันงาน ขบวนผ้าป่าแห่ต้นผ้าป่าเงิน แถวยาวตามลูกศิษย์แต่ละปี พ.ศ. ต่าง ๆ มีเสียงโห่ร้องและร่ำรำตามจังหวะกลองยาวกระหึ่มทุกขบวนมาพร้อมกัน ณ ลานสนามโรงเรียน การถวายนผ้าป่าและนับปัจจัยของแต่ละรุ่นพร้อม ๆ กับเสียงโห่ร้อง ประชันยอดเงินกันว่ารุ่นปีไหนจะมากกว่ากัน แต่ละรุ่นควักเงินเพิ่มยอดกันจ้ำระหวั่นพุ่มเงินบานสะพรั่งเต็มเวที

C : Check ขึ้นติดตามประเมินผล คณะกรรมการฝ่ายการเงิน นับยอดเงินผ้าป่าได้รวม ๔๐๐,๐๐๐ บาท เพียงพอที่จะสร้างห้องสมุดหนึ่งหลัง ตามที่วางแผนไว้

A : Action ปรับปรุงพัฒนา ประชุมสรุปผลการจัดงาน
หลายฝ่ายต่างเห็นตเห็น้อย แต่ทุกคนก็ยิ้มออกด้วยความดีใจ

สายลมเย็นพัดผ่าน เสียงหัวเราะต่อกระซิกของหมู่มวลดอกซอมพอดังอื้ออึง บ้างก็เรียงระบำปลิวพัดผ่านเฉียดผิวหน้าด้วยความเบิกบาน อาคารห้องสมุดสี่สั่มอ่อนตัดกับสีเขียวเข้มดูเด่นเป็นสง่า มุขหน้าอาคารโห้วเสาคู่ไม้สักทองใหญ่ทอประกายแพรวพราว ตัดกับลายฉลุไม้สักชายคาอาคาร รับกับซีระเบียงไม้สักโห้วเด่นสองข้างทางเข้าบานประตูใหญ่แกะสลักงดงาม พื้นปูกระเบื้องเคลือบแวววาว กลุ่มนักเรียนต่างขะมักเขม้นอ่านหนังสือเล่มใหม่ และอีกกลุ่มต่างรุมล้อมหน้าเครื่องคอมพิวเตอร์ ครูบรรณารักษ์เงยหน้าละจากภารกิจที่ทำอยู่ ยิ้มกว้าง “ขอบคุณมาก ๆ ค่ะ ผอ. เด็ก ๆ ต่างดีใจมากที่ได้ห้องสมุดใหม่ แฅมยังมีคอมพิวเตอร์ให้สืบค้นความรู้่อีก” ต้องขอบคุณทุกคนต่างหากละ ถ้าไม่มีพลังจากทุกคน ความสำเร็จในวันนั้คงเกิดขึ้นไม่ได้ ฉันยิ้มกับครูไผ่ที่ส่งยิ้มให้แต่ไกล...

เมื่อได้มาอยู่กับครูสูงวัย

นางปรานอม จรเกตุ

โรงเรียนบ้านป่าจั่น สพป.เชียงราย เขต ๒

๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ มีคำสั่งให้ย้ายมาเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้านตามความต้องการ แต่เมื่อมาถึงโรงเรียนได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนพบว่า เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียน ๕๒ คน ซึ่งไม่เป็นปัญหาสำหรับเราที่คิดว่าอยู่โรงเรียนไหนก็ได้ถึงจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กถ้าเราทำงานพัฒนาโรงเรียนก็มีคุณภาพได้ แต่ที่พบนอกเหนือจากความไม่พร้อมด้านอุปกรณ์ ICT งบประมาณตามรายหัว ครูไม่ครบชั้น ครูไม่ตรงเอก และครูสูงวัยพยายามเปลี่ยนแนวคิดของตนเองว่า เราต้องเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสให้ได้ เมื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาแล้วก็เจอแสงสว่างปลายอุโมงค์คือ ภายใต้อายุครูสูงวัยแต่ครูสูงวัยเป็นผู้มีประสบการณ์ที่เชี่ยวชาญทั้งเรื่องการสอน ที่สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายงานด้านสัมพันธ์ชุมชน ครูทุกท่านเป็นครูที่อยู่โรงเรียนนานเป็น ๒๐ ปี ครูได้สอน พ่อ แม่ ลูกหลาน ความมั่นใจ เชื่อใจของผู้ปกครองในการส่งลูกหลานเข้ามาเรียนมีมาก เราต้องไปต่อให้ได้ คำมั่นสัญญาที่ตะโกนก้องอยู่ในใจ

งานแรกที่ต้องทำหาข้อมูลว่าท่านได้รับผิดชอบงานตามหลักการบริหารงาน ๔ งาน คือ งานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อแต่งตั้งให้เป็นระบบตามความสามารถ ความถนัด put the right man on the right job ครูทุกท่านบอกว่างานการสอนไม่เป็นปัญหา งานการเงินไม่เป็นปัญหา งานที่เป็นปัญหา คือ งานจัดซื้อจัดจ้างและงานที่ต้องทำในระบบ ICT ก็เลยทำสัญญาใจกันว่างานที่นอกเหนือจากงานการสอน จุรกรงานจัดซื้อจัดจ้าง เราทำเอง ส่วนที่ต้องการ คือ คุณภาพผู้เรียนที่ครูต้องเอาใจใส่ในการเรียนการสอนแล้ว งานเอกสารทุกอย่างต้องเรียนรู้ ทำได้ต้องทำได้ ไม่มีใครที่ทำได้ตั้งแต่เกิด ถามผู้รู้ อบรมพัฒนา ระบบการจัดซื้อจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ตก็ไม่เสถียร บางรายการต้องใช้เวลาทั้งวันเพื่อเข้าระบบ แล้วตามด้วยรายงานมากมายที่ทั้งเขตพื้นที่สั่ง ทั้ง สพฐ. สั่ง นึกในใจเหตุผลหนึ่งที่เด็กไทยไม่มีคุณภาพเพราะครูไม่มีเวลาในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องทำงานที่นอกเหนือจากงานสอนนี้เอง และแล้วการประเมินวิทยฐานะแนวใหม่เข้ามา ครูทุกคนประเมินชำนาญการได้แล้ว เหลือแต่ชำนาญการพิเศษ เห็นครูสูงวัย มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน แต่วิจัย ครูบอกทำไม่ได้ เอาละสิ เห็นครูทุกท่านที่ทำหน้าที่จริง ๆ คือ สอนแล้วเด็กมีคุณภาพ เลยต้องคุยกับครูว่า ครูต้องสอนจริง ๆ มีแผนการสอนที่สอดคล้องกับนวัตกรรมที่ใช้ ส่วนวิจัยจะทำให้ เมื่อตกลงกันได้ก็เริ่มปฏิบัติการ ตั้งแต่หาปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายที่ผู้เรียน วิเคราะห์หลักสูตร อ่านงานวิจัยหานวัตกรรมที่สามารถมาพัฒนาเด็กนักเรียน ประชุมครูทุกเย็นดูความก้าวหน้าร่วมกันทำวิจัย ตกลงครูทำ ๓ คน จนในที่สุดข่าวดีออกมาผ่าน ๑ คน ปรับปรุง ๒ กำลังใจดีขึ้น สู้ต่อไป จนผ่านทุกคน แต่มีครูอีกคนใน

โรงเรียนเรายังไม่ยอมทำจนต้องพูดว่าโรงเรียนเรามีครูชำนาญการ พิเศษทุกคน ยกเว้น ครู...คนเดียว พูดทุกวัน จนในที่สุดครูท่าน สดทำยอมทำ เราทุกคนช่วยกันช่วยกันอ่าน ช่วยให้กำลังใจ ช่วยเป็น ที่ปรึกษาฐานะรุ่นพี่ (ทำผลงาน) จนในที่สุดโรงเรียนเรามีครูชำนาญการ พิเศษ ครบ ๑๐๐ % สิ่งที่เราพูดให้กำลังใจครูสูงวัยว่า ทุกท่านเป็น ปุชนิยบุคคลสอนเด็กนักเรียนมาเป็นสิบ ยี่สิบปี มีเด็กที่เรียนกับท่าน ได้ดิบได้ดี ทำงานมากมาย ถือว่าท่านทุกคนประสบความสำเร็จในการ สอนคนแล้ว ครูชำนาญการพิเศษมีเงินประจำตำแหน่งเป็นสิ่งตอบแทน ให้ท่านที่ท่านได้สั่งสอนเด็กนักเรียนและเป็นเครื่องการันตีได้ ท่าน มีความชำนาญการพิเศษในการจัดการเรียนการสอน

คำว่าครู คือ ผู้สอนคนให้เป็นคน ดังนั้นครูสูงวัย จึงเป็น บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน เทคนิคการสอนต่าง ๆ ครูเหล่านี้มีการตกผลึกเทคนิคการสอน เป็นอย่างดี โรงเรียนไหนที่มีครูสูงวัยจึงได้เปรียบเป็นอย่างมาก จึงอยู่ที่ ผู้บริหารจะสามารถดึงศักยภาพ ความเป็นมืออาชีพมาจัดการเรียน การสอนได้อย่างไร

โรงเรียนมนุษย์แม่

นางแก่นจันทร์ บุผาชื่น
โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง สพป.เชียงราย เขต ๔

ขอนิยามคำว่ามนุษย์แม่ ในความรู้สึกของฉัน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาของเพศหญิงที่มักจะจ้ำจี้จ้ำไช ปากเปี้ยกปากแฉะ บ่นพร่ำ เป็นห่วง รัก คิดถึง ซักถาม ดุด่าว่ากล่าว คอยเอาใจใส่ดูแลทุกเรื่อง ตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า บางครั้งก็ลงไม้ลงมือบ้าง ถ้าลูกทำตัวไม่น่ารัก ตามติดทุกพฤติกรรมของลูก แล้วถ้ามนุษย์แม่ มารวมตัวกันในโรงเรียนแห่งหนึ่งล่ะ จะเกิดอะไรขึ้น

“ผอ. ผู้ชายไม่มีแล้วรีไรง ถึงรับย้าย ผอ. ผู้หญิงมาให้โรงเรียนเรา ครูก็มีแต่ผู้หญิง ผอ. ก็จะเป็นผู้หญิงอีก” เฮ้อ !! เสียงจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาของโรงเรียนแห่งนี้ ท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ให้ฉันได้ยินมาตามสายลม... ก่อนที่จะมารายงานตัวที่โรงเรียนแห่งนี้อีกอืม... ก็นั่นแหละนะในมุมมองของสังคมทั่วไปมักจะมองผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ ทำงานสมบุกสมบันสู้ผู้ชายไม่ได้ เข้ากับชุมชนก็ยาก พูดก็มาก เรื่องก็เยอะ และอะไรอีกมากมายที่เขาจะมอง แต่ในมุมมองของฉัน

ผู้หญิงที่เป็นเพศแม่ที่แหละ สุดยอดของความอดทน สุดยอดของการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ละเอียดอ่อนไปทุกเรื่อง จริงจิงทุกราย ละเอียด อ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ ร่างกายเข้มแข็งสู้ผู้ชายไม่ได้แต่มีความสวยงาม อ่อนช้อย คุณสมบัติเหล่านี้แหละที่จะสร้างคุณภาพ การศึกษาให้เจริญก้าวหน้า มีคุณภาพ ไม่น้อยกว่า ผอ. เพศชาย ฉันได้กล่าวไว้

ทุกวันเมื่อเข้ามาในโรงเรียน คณะครูมนุษย์แม่ทั้งหลายจะส่งเสียงเจื้อยแจ้วไพเราะเสนาะหู ผสานกับเสียง พรำบ่น ดุด่า สั่งสอน บางครั้งก็มีการลงโทษบ้างเพื่อให้ลูกนักเรียนของเราตระหนักรู้ว่า สิ่งที่เขาทำเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ส่วนผอ. มนุษย์แม่จะมีหน้าที่เดินไปทั่วบริเวณโรงเรียน ตรวจโน่น ตรวจนี่ ขอดติตรงโน้นนินิต ขอสะกิด ตรงนี้หน่อย มุมโน้นสวยแล้ว มุมนี้ก็สะอาดดี สนามวิ่งเล่น อาคารเรียน อาคารประกอบ ปลอดภัยดี แล้วก็เข้าไปเยี่ยมชมทุกห้องเรียน “โอ้โฮ !! ห้องคุณครูนี้สุดยอดเลย สะอาดสะอาด รongเท้า กระเป๋าก ของใช้ส่วนตัว ของนักเรียน เป็นระเบียบเรียบร้อยดีมากคะ นักเรียนน่ารัก ตั้งใจเรียน คุณครูสอนได้ดีมากเลยคะ” เดินไปอีกห้อง คุณครูคะ เด็กมาครบ มัยคะ ขาด ๑ คน อ้าว !! เป็นอะไรคะ ติดตามสอบถามผู้ปกครองรียัง มีปัญหาอะไรไร้เปล่า” เดินไปอีกอาคาร นี่เด็ก ๆ ทำไมหนูส่งเสียงดัง ไม่เกรงใจคุณครูละคะ อีกห้องคุณครูนั่งเขียนหนังสือ ห้องโน้นเราปรับ อีกนิดตรงนี้มัยคะ มันคงจะน่าดูไม่น้อยเลย อีกห้องคุณครูนั่งเล่น Line เล่น Facebook หรือว่ากำลังสืบค้นหาความรู้ เทคนิควิธีการสอน ไม่เป็นไรคุณครูเขากำลังอยู่ในช่วงผ่อนคลาย เพราะนักเรียนไปเรียน กับคุณครูท่านอื่น ส่วนกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้มีการพัฒนาด้าน ร่างกาย ด้านสมอง ด้านคุณธรรม ฉันก็ไม่ได้ละเลย กิจกรรมไหน

ที่สามารถส่งเสริมนักเรียนได้ ฉันก็จะนำมาให้คณะครูได้จัดกิจกรรมให้กับเด็ก ๆ เช่น กิจกรรมการออกกำลังสมอง (Brain Gym) การพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า EF (Executive Functions) เราปฏิบัติต่อเนื่องจนได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ดูเหมือนว่าทั้ง ผอ.และคณะครูทุกคนปฏิบัติหน้าที่แบบเดิม ซ้ำ ๆ ทุก ๆ วัน แต่ทุกคนก็เต็มใจ เต็มที่ เต็มเวลาทุ่มเท เสียสละ ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของความเป็นครูมนุษยแม่ที่คอยเอาใจใส่ ดูแล สั่งสอน ให้ความสำคัญทุกรายละเอียดของนักเรียนซึ่งเป็นลูกนักเรียนของเรา

การเดินไปในที่ต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน เข้าไปเยี่ยมชมทุกห้องเรียนของฉันเป็นการนิเทศ กำกับ ติดตาม แบบกัลยาณมิตร ไม่ใช่ว่าฉันจะไปจับผิดคณะครู ฉันเพียงแต่อยากได้ข้อมูลการทำงานของสถานักเรียน การทำงานของนักการภารโรง การควบคุมดูแลการทำงานของคณะครูเวรประจำวัน ข้อมูลการสอนของคณะครู ข้อมูลการเรียนการสอน การทำความคุ้นเคยกับเด็ก ๆ ไม่แปลกหรืออะไรที่จะเห็นฉันเดิน ๆ ไปโน่นไปนี่ เข้าห้องโน้นออกห้องนี้ การเดินแบบนี้มันได้ทั้งงานและออกกำลังกายไปด้วยนะ ในส่วนของการทำงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ฉันก็ทำได้ไม่บกพร่อง จะเป็นงานมงคล งานอวมงคล งานสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ฉันก็ไม่เกียจจน

โรงเรียนมนุษยแม่ดีจริง ๆ นะ เพราะผลจากการวัดประเมินผลคุณภาพของนักเรียนทั้งการทดสอบ RT ของนักเรียนชั้น ป.๑ NT ของนักเรียนชั้น ป.๓ O-NET ของนักเรียนชั้น ป.๖ รายชื่อโรงเรียนของเรามากจะติดอันดับ Top Ten ของเขตพื้นที่การศึกษา

ทุกปีการศึกษา รวมถึงโครงการประกวดโรงเรียนโน้มน้าวนั้น โรงเรียนของเราจะได้รับการคัดเลือกให้ได้รับรางวัลอยู่ประจำ ผลงานที่ปรากฏคงพอที่จะการันตีการทำงานของโรงเรียนมนุษย์แม่ได้

แม้วันเวลาผ่านไป แต่สิ่งหนึ่งที่โรงเรียนมนุษย์แม่เหล่านี้จะยังคงทำหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุน สั่งสอน เอาใจใส่ ดูแลลูก ๆ นักเรียนของเราให้เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเก่ง มีความดี มีความสุข เดินทางสู่เป้าหมายอนาคตของตนเองอย่างสง่างาม หากมีใครมาถามฉันว่า มีข้อซักถามอยากถามอะไรมั๊ย ฉันอยากจะถามไปให้ถึงเขาคอนันต์ว่า...ผอ.ที่เป็นมนุษย์แม่พอจะโอเค รับได้มั๊ยคะ

นิเทศแบบบ้าน ๆ

นางปรานอม จรเกตุ

โรงเรียนบ้านป่าจั่น สพป. เชียงราย เขต ๒

หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน นอกจากงานบริหารโรงเรียนตามงาน ๔ ฝ่าย งานที่สำคัญอีกอย่าง คือ นิเทศกำกับติดตาม ซึ่งครูที่มีประสบการณ์ไม่กลัวการนิเทศ สามารถเข้าไปดูกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ตลอดเวลา แต่ครูที่บรรจุใหม่กลัวการนิเทศเป็นอย่างมาก แค่ไปนั่งสังเกตการสอนครูก็สั่น ไม่เป็นไปตามธรรมชาติการสอน เพราะครูจะประหม่า นักเรียนชั้นเล็กไม่มีปัญหา แต่ถ้าเด็กชั้นโต ๆ จะลองเชิงครู เช่น ครูสั่งให้ทำงานจะมีการต่อล้อต่อเถียงกับครูเหมือนอวดศักดาว่าไม่กลัวครู ดังนั้น การนิเทศของเราจะไม่ให้ครูรู้ว่าเรากำลังนิเทศ เรากำลังติดตามงาน รูปแบบการนิเทศจึงไม่ตายตัว ผู้บริหารต้องมีข้อมูลของนักเรียนแต่ละชั้นอย่างรอบทิศ ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ ด้านคุณลักษณะ ด้านสุขภาวะ ด้านทักษะชีวิต ด้านข้อมูลส่วนตัว ต้องวิเคราะห์ดีกว่าชั้นนี้มีปัญหาเรื่องอะไร เด็กคนไหนมีปัญหาเรื่องอะไร เมื่อได้ข้อมูลพื้นฐานแต่ละชั้นแล้ว การนิเทศจะเริ่มขึ้น

ข้อดีของโรงเรียนเรา คือ ครูทุกคนทานข้าวกลางวันพร้อมกัน เราจะนิเทศแบบไม่ให้รู้ตัว ถือว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน จะใช้เทคนิคแบบบ้าน ๆ คือ พ่อแม่จะสอนลูกเวลาทานข้าว เราจะสอบถามข้อมูลเด็กที่เป็นปัญหาภายในชั้นของครู เช่น “เด็กชายปู การเรียนเป็นอย่างไรบ้าง อ่านออก เขียนได้หรือยัง” หรือ ครูบางท่านที่มีประสบการณ์จะแนะนำเทคนิคที่ใช้ได้ผลมาให้ เช่น “ลองให้เพื่อน ๆ ที่เก่งสอนอ่านคูลี” หรือ “ลองใช้คาราโอเกะให้เด็กอ่านตามเนื้อเพลง” ใช้ได้ทุกปัญหา ลองใช้แม้กระทั่งเรียนเรื่องคุณธรรม และสภาวะ เช่น “เราต้องให้เด็กชายปู เป็นผู้นำบ้าง เพราะการเป็นผู้นำทำให้เด็กมีความมั่นใจและไม่กล้าทำความไม่ดี” “เด็กถ้าไม่ได้ทานข้าวเข้ามาโรงเรียน สาย ๆ เด็กจะหิว ไม่ตั้งใจเรียน ควรให้เด็กตม่นมก่อนจะทำให้เด็กตั้งใจเรียนขึ้น” “เด็กถ้าเรียนไม่เก่งให้ใช้กระบวนการกลุ่ม เด็กจะได้ช่วยเหลือกัน” ฯลฯ จากนั้นเราจะกำกับติดตาม เช่น ให้ครูลองไปทำตามรุ่นพี่แนะนำ แล้วเราตรวจสอบความก้าวหน้าตอนอาหารกลางวันนี้แหละ

การนิเทศแบบบ้าน ๆ นอกจากเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูด้วยกัน เป็นการช่วยเหลือกันเหมือนครอบครัวเดียวกัน ถ้าครูใหม่ทำตามครูเก่าแนะนำ เมื่อมีปัญหาก็สามารถสอบถามหรือบอกวิธีการใหม่ ๆ ให้ไปแก้ปัญหาก็ได้ อีก ดังนั้น การนิเทศไม่จำเป็นต้องไปนั่งสังเกตการสอน การตรวจสอบเอกสารว่ามีหรือไม่มี แต่การสังเกตบรรยากาศในห้องเรียนก็จำเป็นที่ผู้บริหารต้องใช้เทคนิคที่ไม่ให้ครูรู้ว่าเป็นการนิเทศ การเข้าไปพูดคุยในห้องเรียน การเดินทางผ่านอย่างช้า ๆ เวลาผ่านห้องที่เราต้องการนิเทศ การสอบถามนักเรียนถึงการสอนของครู หรือ แม้แต่ให้ครูที่อยู่ห้องข้าง ๆ สังเกตการสอนของเพื่อนครู เพราะ

เป้าหมายของการนิเทศ คือ ต้องการเข้าไปช่วยครูแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษา การสนับสนุน สื่อวัสดุที่ครูต้องการใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนถึงขวัญและกำลังใจของครูที่ครูต้องพัฒนาเด็ก ครูต้องการทัพหลังที่ต้องพึ่งพิงเวลามีปัญหา หรือปัญหาที่แก้ไม่ตก หรือต้องการสื่อสารกับผู้ปกครองที่มองว่าลูกตัวเองสำคัญที่สุด หรือแม้กระทั่งกับตัวเองเพราะเด็กทุกคนจะกลัวผู้อำนวยการ

กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เพิ่มภาระครู (หรือเปล่า ?)

นางแก่นจันทร์ บุบผาชื่น

โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง สพป.เชียงราย เขต ๒

“...ขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษาดูงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนของท่าน ในวัน...” ข้อความบางส่วนในจดหมายราชการที่ส่งมาถึงมือของฉัน มันเป็นฉบับที่ ๗ แล้วสินะ ในช่วงต้นปีการศึกษา ๒๕๕๙ ที่จะมีโรงเรียนมาศึกษาดูงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนของเราที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีคณะครูเพียง ๔ คน ครูจ้างสอน ๑ คน นักเรียน ๖๐ คน นักการภารโรงก็ไม่มี การจัดชั้นเรียนก็คละชั้นเรียน ยิ่งกว่านั้นโรงเรียนที่จะมาศึกษาดูงานครั้งนี้เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีคณะครู ๑๘ คน นักเรียน ๒๐๐ กว่าคน แสดงว่าสิ่งที่เราได้ทำไปเนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มันส่งผลเชิงประจักษ์จริง ๆ

ย้อนไปก่อนหน้านั้น ในปีการศึกษา ๒๕๕๘ ภาคเรียนที่ ๒ ที่โรงเรียนได้เข้าสมัครเป็นโรงเรียนนาร่อง ของกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งครูวิชาการเขาแสดงความต้องการที่อยากจะรู้เหตุผลว่า “ขนาดทุกวันนี้ ผมสอน ผมจัดกิจกรรม

เยอะแยะไปหมด อย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ เด็กมันยังได้แค่นี้
นี่อะไร จะมาลดเวลาเรียนอีก ให้เลิกสอนตั้งแต่บ่ายสองครึ่ง แล้วเด็ก
มันจะมีความรู้เพิ่มได้อย่างไร เด็กมันก็แยะไปกันหมดนะสิ” ฉันทยัง
จำเสียงครูวิชาการที่นำความรู้สึกมาแจ้งให้ฉันทราบถึงเหตุผลที่ต้องการ
เข้าร่วมโครงการ หลังจากนั้น ฉันทและโรงเรียนนำร่องทั้งหมดก็เข้า
ประชุมกับเขตพื้นที่ และศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบเพื่อรับทราบนโยบาย
และแนวทางในการดำเนินงาน ฉันทแจ้งขั้นตอนดำเนินงานให้กับ
คณะครูได้เห็นแนวทางร่วมกัน “ผมว่าแล้วมันก็เหลือเก่าในขวดใหม่
นั่นแหละ เปลี่ยนชื่อเอาซะงงเลย จริง ๆ มันก็เป็นกิจกรรมที่เราทำ
กับเด็กมาก่อนหน้าทั้งนั้นเลย สอนวิชาการเสร็จ ก็นำนักเรียนไปชุด
แปลงปลูกผัก เลี้ยงกบ เลี้ยงปลา เล่นดนตรี เล่นกีฬา เย็บปักถักร้อย
พวกเราทำมาจนจะเกษียณอายุแล้วครับ” ฉันทในฐานะผู้บริหารรู้สึก
โล่งอกเหลือเกินที่คณะครูเห็นดีเห็นงามกับกิจกรรมที่เราจะทำ ใช้คะ
กิจกรรมเหล่านี้เราทำมันมาตลอดชีวิตของความเป็นครูของเรา
นักเรียนจบไปรุ่นแล้วรุ่นเล่าเราก็สอนกันมาแบบนี้ ไม่ต้องรู้ด้วยซ้ำว่า
มัน จะ Head จะ Hand จะ Heart หรือจะ Health กันตอนไหน
และเราก็เห็นเด็กสมัยก่อนเขาก็เป็นเด็กดีกันแทบทุกคน

“เอ่อ...คุณครูคะ ทางเขตพื้นที่เขาจะให้โรงเรียนที่เป็น
โรงเรียนนำร่องกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ทั้งหมดไปนำเสนอ
ผลงานโดยให้โรงเรียนไปจัดบูธ และให้ผอ.นำเสนอเป็นพาวเวอร์พอยต์
ก่อนปิดภาคเรียนนี้ ที่ห้องประชุมของเขตพื้นที่คะ “ฉันทแจ้งข่าวให้กับ
คณะครูในที่ประชุมด้วยความเกรงใจ เพราะตอนที่รับนโยบายมา
เขาแจ้งกับเราว่าไม่ต้องมีเอกสาร ไม่ต้องมีการวัดประเมินผล ขอแค่เรา
มาคุยกัน วางแนวทางร่วมกัน แต่ตอนนี้เราต้องมีเอกสาร AAR ผลงาน
นักเรียน รูปเล่มที่จะต้องนำไปแสดง ทำพาวเวอร์พอยต์นำเสนอ

ไหนจะทำ VTR ที่จะต้องส่งไปให้ สพฐ. ก็ยังไม่เสร็จเลย พวกเราจะต้องมาช่วยกันจัดเตรียมสิ่งเหล่านี้อีก “ผมว่าแหละ ที่แรกบอกว่าเอกสารไม่ต้องมีไง ถ้าถึงเวลาของกิจกรรมลดเวลาเรียนมาถึง นักเรียนส่งเสียงเฮ้ !!! แล้วเร่งรีบไปทำกิจกรรม แสดงว่ากิจกรรมของเราประสบผลสำเร็จแล้ว แล้วเด็กของเราเขาก็เฮ้ !!! แล้วนี่ครับ” โรงเรียนของเราพอถึงเวลา ๑๔.๓๐ น. ของทุกวัน นักเรียนรอฟังเสียงสัญญาณกริ่งออกเพื่อพวกเขาจะส่งเสียงเฮ้ ! พร้อม ๆ กัน เพื่อจะได้รีบไปทำกิจกรรมในช่วงลดเวลาเรียน ดูพวกเด็ก ๆ เขามีความสุขในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เราจัดให้ “ไม่เป็นไรนะคะ เดี่ยวเรามาช่วยกันเตรียมเอกสารบางส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ ส่วนเอกสารเช่น AAR เราก็มี ผลงานนักเรียน คู่มือกิจกรรมเราก็มี ผอ. คิดว่าเราทำมาตลอดอยู่แล้ว เรามาช่วยกันอีกนิด เพิ่มเติมอีกหน่อยเดี๋ยวงานก็จะสมบูรณ์เอง” สู้ ๆ ฉันทบอกกับตัวเอง

ณ ร้านอาหารหลังจากเก็บบูชแสดงผลงาน “อาหารเย็นมื้อนี้อร่อยสุด ๆ เลยว่ามั๊ยคะ” โดยเฉพาะฉัน ที่รู้สึกได้ถึงความรู้สึกนี้ เพราะเราทุกคน ทีมงานที่มีคุณภาพของโรงเรียน มาร่วมรับประทานอาหารเย็นมื้อนี้พร้อมหน้ากัน และด้วยความปลาบปลื้มใจ “ผอ. ต้องขอบคุณคุณครูทุกท่านที่ได้ร่วมแรง ร่วมใจกัน ตระเตรียมงาน และจัดบูชแสดงผลงานกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เห็นมั๊ยคะวันนี้คณะครูที่มาร่วมกิจกรรมเข้ามาเยี่ยมชมบูชของโรงเรียนเราเยอะเลย บางคนก็ขอไฟล์ บางคนก็ขอตัวอย่างผลงานนักเรียน บางคนไม่ขอแต่พวกเขาก็แจกจ่ายให้ไป” มันเป็นความภาคภูมิใจของเราที่เราได้มุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาเด็กของเราให้พวกเขาได้รับการพัฒนาครอบคลุมทั้ง Head Hand Heart Health แต่เบื้องหลังของความสำเร็จ พวกเราต้องทุ่มเทเวลาขนาดไหน พวกเราเหนื่อย พวกเราต้องเสียสละเวลา

พวกเราต้องมีภาระงานเพิ่มขึ้น เลิกงานหลัง ๑๗.๐๐ น. ทุกวัน กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของนักเรียน เราไม่แน่ใจว่าเป็นการเพิ่มภาระครูหรือไม่ แต่พวกเรา ก็เต็มใจทำ

การบริหารงานการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก บางครั้งเรื่อง ของทฤษฎีการบริหารต่าง ๆ ที่ได้ร่ำเรียนมาเราอาจจะไม่ได้ใช้มัน โดยตรง หรือไม่ได้ใช้เลย เพราะการบริหารเรื่องใด ๆ นั้นมันขึ้นอยู่กับ สถานการณ์ ขึ้นอยู่กับบุคคล เรื่องราว หรือปัจจัยรอบข้าง เป็นตัว กำหนดให้เราได้นำประสบการณ์ทั้งด้านการเป็นครูผู้สอนมาก่อน การอยู่ร่วมกันในสังคมที่แตกต่าง เรื่องของความคิด การทำงานเป็นทีม และสิ่งที่สำคัญที่สุด เราควรโง่ให้เป็น อย่าเป็นน้ำเต็มแก้ว เปิดใจ รับความคิดเห็นของผู้อื่น เมื่อเราทำได้ผลงานดี ๆ ก็จะตามมา เหมือนโรงเรียนขนาดเล็กของฉันที่ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ มาด้วยความ ร่วมมือของทีมงานที่ปล่อยให้เขาได้เป็นพระเอกเป็นนางเอกอย่างเต็มที่ เราเป็นเพียงผู้เขียนบท และเป็นผู้กำกับ โรงเรียนของเราจึงมีโรงเรียน อื่น ๆ เข้ามาศึกษาดูงานว่าโรงเรียนของเราทำอะไร และทำได้อย่างไร

จริงใจ ใส่ใจ จะได้ใจ

นางสาวสุนันทา ปานณรงค์
โรงเรียนวัดเหนือ สพป.ราชบุรี เขต ๒

ผลการสอบผู้บริหารสถานศึกษา ในปี ๒๕๕๙ ออกมาแล้ว
ในใจตื่นเต้นกับความกดดันว่าจะมีชื่อเราหรือไม่ แถมเรามาจากคุณครู
แล้วมาสอบแข่งขันกับท่านรองผู้อำนวยการมากมาย โอกาสข่งน้อย
เหลือเกิน ผลสอบออกมา ขึ้นบัญชีเกือบหนึ่งร้อยคน เราได้คนที่ ๔๖
นึกในใจที่ลำดับนี้ถือว่าดีแล้วเราเป็นครูผ่านท่านรองฯ มาได้ตั้งหลายคน
เรื่องที่น่าตื่นเต้นต่อมา คือ การเลือกโรงเรียนมีตำแหน่งว่างอยู่ ๙๘
โรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ตั้งอยู่บน
ความขาดแคลน เราลำดับที่กลาง ๆ ที่ไหนก็ได้ คงไม่มีโอกาสได้เลือก
มากนัก ผลปรากฏว่าโรงเรียนที่ได้ชื่อโรงเรียนวัดเหนือ มีนักเรียน ๘๖ คน
มีคุณครูไม่ครบชั้นเรียน แต่เป็นโรงเรียนที่การเดินทางสะดวก
ใกล้ถนนเพชรเกษม แต่สิ่งที่พบ คือ เป็นโรงเรียนที่มีโรงเรียนรายล้อม
โรงเรียนวัดเหนือทุกทิศทางห่างไปประมาณ ๑ - ๓ กิโลเมตร มีเกือบ
๕ โรงเรียน ที่สำคัญห่างจากโรงเรียนอนุบาลประจำเขต ๘๐๐ เมตร
สภาพโรงเรียนแบบนี้จะมีเด็กนักเรียนที่เหนามาป้อนให้โรงเรียนอยู่ได้

ใจก็นึกว่า อนาคตโดนยุบแน่นอน แค่นี้ก็มองเห็นภาพสถานการณ์ที่สาหัสเต็มที โจทย์สำคัญ คือ ทำอย่างไรให้คุณครูในโรงเรียนเชื่อใจมั่นใจว่า ผู้อำนวยการคนนี้ต้องการมาพัฒนาโรงเรียนนี้อย่างแท้จริง มิได้หวังมาอยู่เพื่อเป็นบันไดในขั้นต่อไป รวมทั้งชุมชนของคนรอบโรงเรียนวัดเหนือแม้แต่กรรมการสถานศึกษายังเอ่ยว่า ผอ. คงอยู่ไม่นาน แค่นี้เราก็พอรับรู้ได้ว่า คุณครู ชุมชน ผู้ปกครองขาดความเชื่อมั่นในการทำงานว่า ผอ.โรงเรียนคนนี้จะไม่มาทำอะไรให้โรงเรียนได้มาก คงมาอยู่เพื่อย้าย ในช่วงนี้เป็นช่วงปีแห่งความเศร้าเสียใจของคนไทยทั้งประเทศ จากการสวรรคตของพ่อหลวงรัชกาลที่ ๙ สื่อตีพิมพ์ พระบรมราโชวาทของพระองค์ เผยแพร่มากมาย จากที่ไม่ค่อยได้หยิบอ่านก็อดรันทนไม่ได้ที่ต้องมานั่งไล่อ่าน พระบรมราโชวาทอันมากมายที่มีคุณประโยชน์ประเทืองสติปัญญาผู้อ่าน อ่านไปน้ำตาไหลไป แต่มีพระบรมราโชวาทองค์หนึ่งที่อ่านแล้ว นึกได้ทันทีว่านี่คือสิ่งที่เราสามารถยึดเป็นแนวทางในการที่จะนำมาใช้เพื่อบริหารโรงเรียนวัดเหนืออย่างไรให้คุณครูร่วมมือ ชุมชนเชื่อมั่น ไม่คิดว่าเราจะอยู่ไปวัน ๆ ได้ นั่นคือ พระบรมราโชวาท ที่ว่า “ความจริงใจต่อผู้อื่นเป็นคุณธรรมสำคัญมากสำหรับผู้ที่ต้องการความสำเร็จและความเจริญ เพราะช่วยให้สามารถขจัดปัดเป่าปัญหาได้มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอันเกิดจากความกินแหนงแคลงใจ และเอารัดเอาเปรียบกัน นอกจากนี้ ยังทำให้ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ และความร่วมมือสนับสนุนจากทุกคนทุกฝ่ายที่ถือมั่นในเหตุผลและความดี ผู้มีความจริงใจจะทำการสิ่งใดก็มักสำเร็จได้โดยราบรื่น” นี่คือแรงบันดาลใจสำคัญที่เชื่อว่า เราทำได้ เริ่มต้นการปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียน ความรับผิดชอบและภารกิจหลักที่สำคัญ คือ รับผิดชอบต่องานทุกอย่างของโรงเรียน ไม่ว่าจะ

การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการ การเงิน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ การบริหารงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์และการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน มุ่งเน้นในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเป็นสำคัญ ใช้คำพูดว่า “เราทำเพื่อเด็ก” ในระยะเวลาการบริหารงานได้ระยะหนึ่ง สิ่งที่น่าประหลาดก็คือ ชุมชนให้การตอบรับสนับสนุนโรงเรียนช่วยระดมทรัพยากรทางการศึกษา ปรับปรุงอาคารสถานที่ คุณครูสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ประสบผลสำเร็จ สามารถพัฒนานักเรียนให้มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทั้งระดับโรงเรียนระดับเขตพื้นที่ ได้รับเสียงตอบรับจากชุมชน เป็นเสียงสะท้อนกลับมาว่า “ผอ. เก่งที่พัฒนาโรงเรียนให้มีการเปลี่ยนแปลง” ถึงจะเป็นคำที่ลอยมาตามลม แต่ตนเองถือວ່านั้นคือเสียงสะท้อนที่แสดงการตอบรับที่ดีที่เรายึดตามพระบรมราโชวาท คือ ความจริงใจในการทำงาน จากแนวทางการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ ด้วยการสามารถเพิ่มจำนวนนักเรียนจากปีแรก ๘๖ คน เป็น ๑๐๑ คน ในปีต่อมา และปัจจุบันมีนักเรียน ๑๑๑ คน ผู้อ่านอาจคิดว่าจำนวนนักเรียนน้อยนิด แต่เชื่อเถอะว่าโรงเรียนรอบข้างสถิตินักเรียนลดลงจากเดิม มีแต่โรงเรียนวัดเหนือนักเรียนเพิ่มขึ้น ถือว่าเป็นผลสำเร็จในระดับหนึ่งจากผลงานปฏิบัติหน้าที่ตนเองด้วยความ

“จริงใจ ใส่ใจ จะได้ใจ”

ยกของหนักเหนื่อย ยกของไม่เหนื่อย ไม่หนัก

นางสาวสุนันทา ปานณรงค์
โรงเรียนวัดเหนือ สพป.ราชบุรี เขต ๒

บริษัทโดยทั่วไปของสภาพองค์กรด้านบุคคลของโรงเรียนทั้งคุณครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้อาวุสมากกว่าตัวผู้บริหารโรงเรียน คำถามแรกๆที่เพื่อนฝูงจะแสดงความเป็นห่วงคือ จะอยู่ได้หรือไม่ เราอายุน้อยกว่าจะสั่งเขาได้หรือ จะบริหารจัดการอย่างไร มีคำถามมากมายที่ทำให้รู้สึกสร้างความหวั่นไหวได้ ผู้ร่วมงานที่อยู่ใต้บังคับบัญชา และมีอายุมากกว่าในสังคมไทยยังมีเงื่อนไขหลายประการที่มองข้ามมิได้ ประสบการณ์ที่แต่ละท่านผ่านมาจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ อยู่ใต้บังคับบัญชาผู้บริหารมาหลายคน การที่เราเป็นผู้บริหารอายุน้อยกว่าแค่การพูดขอบคุณและชื่นชมคุณครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองอาจไม่เพียงพอ ที่จะให้การบริหารจัดการโรงเรียนประสบผลสำเร็จไปได้ สิ่งหนึ่งที่บอกตนเองตลอดเวลา คือ เชื่อว่าทุกคนเป็นคนเก่ง ไม่อย่างนั้นแต่ละท่านจะผ่านอะไรมามากมายได้ขนาดนี้หรือ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งว่าทุกครั้งที่

ตนเอง จะตัดสินใจทำอะไรเรื่องใด จะบอกเป็นการภายในให้กับผู้เกี่ยวข้อง ทราบล่วงหน้า ถือเป็นนโยบายบริหารที่น่านิยม จะให้เกียรติในการเสนอความคิดเห็น พบว่า สุดท้ายเราจะได้แนวคิดดี ๆ ได้รับความอุปถัมภ์ดูแล สนับสนุนมากขึ้นด้วยซ้ำ หลาย ๆ ท่านเป็นคนในพื้นที่ผ่านพบสภาพปัญหาคล้ายเดิม ปัญหาจริง ๆ ได้ใกล้ชิดกับนักเรียน ชุมชนจริง ๆ ซึ่งได้รับไอเดียใหม่ ๆ ที่บางครั้งอาจคาดไม่ถึงก็ได้ แสดงให้เห็นว่าเมื่อให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงาน โดยเน้นย้ำเวลาที่ผู้อาวุโสท่านกำลังแสดงความคิดเห็นนั้น คือเวลาทองที่สำคัญในการตัดสินใจตัดสินใจ จากท่านทั้งหลาย ฟังอย่างตั้งใจ ให้เกียรติ จะได้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเรา การยกย่องไอเดียของท่านทั้งหลาย ไม่ยึดความคิดของตนเองเป็นใหญ่ โดยไม่กลัวว่าตัวเองจะด้อยกว่า การสนับสนุนผลงานของท่านทั้งหลายที่เหมาะสมกับสถานการณ์เป็นการแสดงความชื่นชมและยกย่อง เราจะเห็นความภูมิใจในตัวตนของท่านเหล่านั้น การปฏิบัติงานในโรงเรียน เช่น แนวทางการพัฒนาผู้เรียน การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน การจัดบรรยากาศสภาพโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทุกอย่างที่ท่านดูจะยากเพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่บนความขาดแคลน แต่การทำงานก็สอดประสานร่วมมือกันทั้งคุณครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน กล้าที่จะแสดงออกหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดเผย แม้ว่าจะมีปัญหาหรืออุปสรรคเกิดขึ้น ทุกคนต่างร่วมแรงร่วมใจกันแก้ไขปัญหามาจนสำเร็จลุล่วงไปได้ แนวทางที่ท่านนี้ เพราะมีความเชื่ออย่างหนึ่งว่า “ยกของหนักเหนื่อย ยกย่องไม่เหนื่อย ไม่หนัก” เป็นคำสอนจากผู้บังคับบัญชาของตนเองในอดีตที่ได้ให้ข้อคิดก่อนจะมารับตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนนี้

หัวใจ เชื้อมัน

นางสาวสุนันทา ปานณรงค์
โรงเรียนวัดเหนือ สพป.ราชบุรี เขต ๒

สิ่งหนึ่งที่สังคมมองข้าราชการไทยในระดับผู้บริหาร คือ การโกงกินงบประมาณของแผ่นดิน ภาพลักษณ์ของข้าราชการไทยในระดับบริหาร จึงถูกมองในแง่ลบตั้งแต่ครั้งแรกไว้ก่อนที่จะได้ร่วมงานกันนี่คือสิ่งที่กังวล ก่อนที่จะมารับตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน สิ่งแรกที่เข้ามาทำงาน คือ การตรวจสอบเรื่องการเงิน งบประมาณของโรงเรียนปรับเปลี่ยนให้เข้าระบบที่ทุกคนสามารถตรวจสอบได้ ถ้ามีการรับบริจาคจะทำงานในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการมีทั้งครูและคนในชุมชน เพราะเชื่อว่ารากฐานสำคัญของการสร้างความไว้วางใจเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการได้ การทำงานก็ได้รับความร่วมมือ เพราะเมื่อผู้บริจาคเชื่อว่า เงินที่ตนเองบริจาคโรงเรียนสามารถนำมาใช้เต็มเม็ดเต็มหน่วย เช่น สภากาชาดโรงเรียนน้ำท่วมมีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ ถ้าองบประมาณจากส่วนราชการก็ยิ่งล่าช้าไม่ทันต่อการจัดกิจกรรม หลาย ๆ คนนำเสนอการทอดผ้าป่าซึ่งเป็นธรรมเนียม

ปฏิบัติของโรงเรียนขนาดเล็กโดยทั่ว ๆ ไป แต่ได้ปรึกษาหารือหลายคนว่าเป็นการรบกวนชุมชนมากเกินไป ขอแค่ประกาศไปว่าโรงเรียนต้องการปรับพื้นที่ พื้นที่เพียง ๑๖๐ ตารางเมตร ใครสนใจเป็นเจ้าของภาพขอตารางเมตรละ ๓๐๐ บาท เชื่อแล้วว่ารากฐานสำคัญของการสร้างความไว้วางใจเป็นสิ่งสำคัญ ใช้เวลา ๒ วัน ก็มีเจ้าภาพหมดแล้ว ฟังดูอาจเป็นเงินไม่มากสำหรับชุมชนคนเมืองใหญ่ แต่สำหรับชาวบ้านรายได้น้อย ถือว่าชุมชนให้ความร่วมมือมาก ๆ และเมื่อมีคนบริจาคครบพื้นที่ ๑๖๐ ตารางเมตร ก็ยังมีคนมาบริจาคเพิ่มเติม สิ่งที่ทำคือ บอกกับชาวบ้านว่า เต็มแล้วค่ะ ถ้าโรงเรียนต้องการความช่วยเหลืออีกจะแจ้งไปนะคะ อาจฟังดูโง่ ๆ แต่เราต้องการแสดงความจริงใจ ไม่โลก ยึดเจตนาธรรมเดิม และหวังว่าจะเป็นการสร้างแรงจูงใจในการดูแลโรงเรียนต่อไปในอนาคต การเป็นบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น ความไว้วางใจในเรื่องการเงินเมื่อทำให้คุณครูเชื่อมั่นได้ว่า มีความโปร่งใส มีกำลังใจในการทำงาน เชื่อมั่นว่าทำงานไม่สูญเปล่า ถือว่าเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความร่วมมือ เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในโรงเรียน ทุกคนทำงานได้อย่างเต็มความสามารถ โดยเน้นการประชาสัมพันธ์การปฏิบัติหน้าที่ของคุณครูผ่านทาง Facebook มีผู้ปกครอง ชุมชนติดตามมากพอสมควร Facebook ของโรงเรียนจะเคลื่อนไหวตลอดเวลา สมาชิกรับรู้ว่าโรงเรียนทำอะไร สร้างสรรค์งานให้ลูกหลานเขาอย่างไร “เชื่อใจ มั่นใจ” เป็นรากฐานสำคัญในการปฏิบัติงานที่จะประสบความสำเร็จ เพราะเมื่อเกิดความไว้วางใจ เมื่อผู้บริหารมีโครงการใด ๆ ก็มีแนวโน้มที่ทุกฝ่ายจะให้การสนับสนุน หรือกระทำการบางสิ่งบางอย่างตามความต้องการ การสร้างความไว้วางใจจึงเป็นรากฐานของความสำเร็จที่ยั่งยืน

พี...ป่า...น้ำ...อา

นายทศพร รุ่งแสง
โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล สพ.สุพรรณบุรี เขต ๒

ครูน้อยจากต่างจังหวัดเดินทางมาบรรจุเป็นครูในโรงเรียนแห่งหนึ่งที่มีแต่ครูอายุรุ่นพ่อ รุ่นแม่ การทำงานร่วมกันเป็นไปได้อย่างดี คนนั้นก็ให้เรียกพี คนนี้ก็ให้เรียกป่า คนโน้นก็ให้เรียกลุง เคารพนับถือกันเสมือนเป็นญาติกัน กลายเป็นไอ้หนูน้อยในวงการครู ไปทางไหนก็มีแต่รุ่นใหญ่ ขึ้นชื่อว่า “ครู” ก็มีความมั่นใจในตนเองสูงกันทุกคน เห็นบางคู่ บางพวก บางคน เราเองก็อดสงสัยไม่ได้ว่าทำไมจะจึงไม่ถูกกัน ไม่ลงรอยกัน แต่เรามันเด็กน้อยเนอะ ช่างมันไม่ใช่เรื่องของเรา ทำงานไปด้วยความสนุกสนาน มองหน้าที่หลัก คือ สอนเด็กนักเรียน ให้มีความรู้ คู่คุณธรรม ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามวัย

วันเวลาผ่านไปช่างไวเหลือเกิน ครูน้อยตรีกตรองลองสอบ
ดูว่าการจะเป็นผู้บริหาร หรือครูใหญ่นั้น คงสนุกสนาน ทำอะไรได้
มากกว่าที่เป็นอยู่ เอาละลองดูสักครั้ง เหมือนชะตาฟ้าลิขิต ครูน้อย
กาข้อสอบแม่นยำเหมือนจับวาง กลายเป็นครูใหญ่ตั้งใจคิด

เอาละทีนี้จากบทบาทเด็กน้อย ในคราบครูน้อย วันนี้ได้รับ
การแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาวันแรก ณ โรงเรียน
แห่งหนึ่ง ไฟในการทำงานลุกโชนขึ้นมา โรงเรียนต้องมีประสิทธิภาพ
โรงเรียนต้องสร้างความเป็นเลิศทุกด้าน ครูต้องเชื่อฟัง สั่งได้ตั้งใจคิด
เหมือนเด็กน้อยทำตามผู้บังคับบัญชาอย่างใจอย่างงั้น

ที่ไหนละ เมื่อครูใหญ่อายุน้อย เจอกับครูน้อยอายุมากไล่เรียง
อายุกันไปกันมา รุ่นพี่ รุ่นพ่อ รุ่นแม่ ทั้งนั้น ความขัดแย้งกันเองก็มากมาย
เมื่องานแรกของการเป็นผู้บริหารโรงเรียนไม่ใช่การสร้างความเป็นเลิศ
ของนักเรียนซะแล้ว เอาละซีทีนี้ ผู้บริหารใหม่ไฟแรง คิดวางแผนการใหม่
ทำอะไรเล่าให้เขาสามัคคีกันก่อน ความรับผิดชอบรอบด้านขนาดนี้
อะไรจะเกิดก็คงต้องเกิด เมื่อครูรุ่นใหญ่ขัดแย้งกันเอง ผู้บริหารน้อย ๆ
ควรจะทำอย่างไรดี การสั่งการ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เคยคิดไว้
“ข้าเป็นผู้บริหาร ข้าใหญ่สุดในที่นี้” มันไม่ใช่ซะแล้ว

พี่ครับ ป้าครับ วันนี้ช่วยผมทำนี่หน่อย เด็กห้องนี้ไม่ขยันเรียน
เราจะทำอย่างนี้ดีไหมครับ ต้องใช้วาทศิลป์ให้เหมาะสมกับวัยวุฒิ
ของครูเหล่านั้น ต้องใช้ครอบครัว ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา
ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกอบต. ในการประสานความร่วมมือ สร้างเกราะคุ้มกัน
ให้มีอำนาจต่อรอง สั่งการโดยมิให้ครูเหล่านั้นมองว่า เด็กเมื่อวานขึ้น
มาสั่งให้ทำโน่นทำนี่ กระบวนการต่าง ๆ ทั้งไม้นวม ไม้มแข็ง จัดมาใช้หมด

ประเด็นคือ มองความรับผิดชอบแก่นักเรียนเป็นหลัก เพราะเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้เรียน ความขัดแย้งระหว่างครูเริ่มเบาบาง ความวางใจในความต่างระหว่างวัยเริ่มเพิ่มขึ้น ลุง ป้า น้า อา เริ่มทำงานให้นักเรียนมากขึ้น ผลความสำเร็จของนักเรียน ยกประโยชน์ให้ครู สร้างขวัญกำลังใจในการทำงานระหว่างกันและกัน ไม่น่ากลัวอย่างที่คิด

...เมื่อเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน มองภาระงานทิศทางเดียวกัน
รับรองว่าสำเร็จแน่นอน...

ศรัทธาและความหวัง

นายทศพร รุ่งแสง

โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล สพป.สุพรรณบุรี เขต ๒

ทฤษฎีหรือหลักการบริหาร ก่อนดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนนั้น ได้รับการอบรมพัฒนามากมาย แต่ในทางปฏิบัติลงสู่สนามจริง คุณสามารถนำมาใช้ได้มากน้อยเพียงใด คงมีคำตอบอยู่ในใจใครหลายคน

โรงเรียนแรกที่ข้าพเจ้าบริหารนั้นเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนเพียง ๔๘ คน ซึ่งในอดีตเคยเป็นโรงเรียนขนาดกลางที่มีนักเรียนเกือบ ๒๘๐ คน โรงเรียนมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ที่เปรียบพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก แต่เหตุใดจำนวนเด็กนักเรียนจึงลดลงเรื่อย ๆ ในช่วง ๑๐ ปีหลังมานี้ ข้าพเจ้าเริ่มหาข้อมูล ทำการ SWOT Analysis วิเคราะห์องค์กร โดยได้รับข้อมูลเป็นอย่างดีจากการเล่าสู่กันฟังของผู้ปกครอง จากการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนและพูดคุยกับชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดจน

บุคลากรภายในโรงเรียนทุกฝ่าย และจากการสัมผัสรับรู้ได้ด้วยการดำรงอยู่ในการทำงานประจำทุกวัน พบว่า โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชนเมืองถูกรายล้อมไปด้วยโรงเรียนเอกชน โรงเรียนในเขตเทศบาล โรงเรียนใกล้เคียงที่มีระยะทางห่างกันเพียง ๑ - ๒ กิโลเมตร ที่ล้วนเป็นโรงเรียนคู่แข่งที่จัดการศึกษาได้ดี มีคุณภาพ ตั้งอยู่ในที่เจริญ มีรถประจำทางรับส่งถึงบ้าน แต่ประเด็นสำคัญที่สุดนั้นคงอยู่ที่ผู้ประกอบการขาดความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อโรงเรียนในทุกด้าน ทั้งด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหาร ขาดการเชื่อมสัมพันธ์มิติฐานสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง ตลอดจนหน่วยงานองค์กรภายนอกมานานมาก เข้าข่ายโรงเรียนและชุมชนมีความขัดแย้งกันในระดับหนึ่ง อีกทั้งโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ความสำเร็จและการดำเนินการด้านต่าง ๆ มานาน ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนยังห่างไกลความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการดำเนินงานของโรงเรียนดูจะทวีคูณขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลต่อความตื่นตัวในการทำงาน การพัฒนาการเรียนการสอน ยิ่งทำให้ครูขาดแรงบันดาลใจในการทำงาน จนเกิดเป็นความเคยชินขององค์กร

ดังนั้น สิ่งที่ข้าพเจ้าให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก คือ การเรียกความเชื่อมั่นกลับคืนมาจากชุมชน ผู้ปกครอง และครู โดยหลายท่านอาจมองว่า เหตุใดจึงไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาที่ตัวนักเรียนก่อนเป็นอันดับแรก คำตอบจะมีอยู่ในคำถามนั้นแล้ว นั่นคือการจะเรียกความเชื่อมั่นจากผู้ปกครองและชุมชนได้นั้น โรงเรียนต้องพัฒนาที่ตัวนักเรียนเป็นอันดับแรก และจากการร่วมพูดคุยกับผู้ปกครองและชุมชนบ่อยครั้งทำให้ทราบความต้องการ ทราบภาพลักษณ์ที่เขามองเรา เป็นกระจกสะท้อนชั้นยอด ข้าพเจ้าพบว่าสิ่งที่ชุมชนนี้

มุ่งหวังเป็นอันดับแรก เป็นหัวใจ และเป็นพื้นฐานของทุกโรงเรียน นั่นคือ นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ข้าพเจ้าเริ่มมุ่งไปที่ครูต้องมีการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพ ตามบริบทของโรงเรียน โดยผู้บริหารให้ความใส่ใจ สนใจอย่างจริงจังที่จะเป็นผู้นำในการนำลงมือปฏิบัติไปพร้อมกัน พาคณะครูขับเคลื่อน สร้างแรงบันดาลใจกระตุ้น ดึงศักยภาพ ความสามารถ และดึงไฟที่หลับใหลของครู ให้ลุกโชนขึ้นอีกครั้ง ไม่ต้องทันทันทันใด ค่อย ๆ ปรับ แต่อย่าเปลี่ยน ไม่สั่งให้ทำ แต่ขอให้ช่วย ช่วยกันสรรค์สร้างโรงเรียนของเรา จนกลายเป็นวัฒนธรรมในการทำงานขององค์กรในทางที่ดีขึ้นตามที่มุ่งหวังไว้ ดึงชุมชนด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น วันสำคัญทางศาสนา ทำบุญทุกวันพระ ปีใหม่ วันเด็ก ทักษะศึกษา วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ กีฬา ฯลฯ และสนับสนุนด้านวิชาการให้กับนักเรียนอย่างเต็มที่เต็มศักยภาพ ส่งนักเรียนเข้าร่วมประกวดแข่งขันทั้งด้านวิชาการและกีฬา ประชุมชี้แจงการดำเนินงานกับผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ความสำเร็จหรือปัญหาอุปสรรคของโรงเรียนให้ผู้ปกครองได้รับรู้ และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาโรงเรียนไปพร้อมกัน

ทั้งหมดทั้งสิ้นนี้ไม่อาจสำเร็จลงได้ในระยะเวลาอันสั้น ไม่อาจเห็นผลความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ในชั่วข้ามปี

หลายครั้งเราพบว่า สิ่งที่เรามุ่งหวังในบางเรื่องนั้นมิมีผลหวังไปไม่ถึงเป้าหมายตามที่วางแผนงานไว้ แต่ให้เราบอกกับองค์กรเราไว้เสมอว่า ไม่เป็นไร ดีแล้ว ปีหน้า งานหน้า ครั้งหน้า เริ่มใหม่ทบทวนงานใหม่ที่เราพลาดตรงไหน ดีกว่าการไม่หวัง ไม่ทำ ไม่สร้าง การพัฒนาก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ ท้ายที่สุดในช่วงระยะเวลาปีเดียว

โรงเรียนของเราสร้างศรัทธาต่อผู้ปกครองและชุมชนได้มากขึ้น
ครูและบุคลากรเกิดความรักและศรัทธาในตัวเอง และศรัทธาใน
ตัวผู้บริหารตามมา ซึ่งถือเป็นกำไรที่ได้รับ

...ขอแค่มีศรัทธาและความหวัง...ต้องถึงฝั่งฝันเข้าสักวัน...

เอาแต่พอ (ดี)

นายทศพร รุ่งแสง
โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล สพป.สุพรรณบุรี เขต ๒

ผู้บริหารใหม่เข้ารับตำแหน่ง ณ โรงเรียนขนาดกลาง มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ใฝ่ฝันถึงความสำเร็จมากมายที่อยากได้ อยากมี อยากทำ เทียบเคียงกับโรงเรียนนั้นโรงเรียนนี้ เห็นโรงเรียนนั้นมีผลงานแข่งขันอะไร ก็คิดจะทำบ้างนำมาเป็นบรรทัดฐานเทียบเคียงที่จะดำเนินการให้ได้ดีกว่า ให้ประสบความสำเร็จได้อย่างเขา เร่งส่งเด็กเข้าประกวด ประชันกับโรงเรียนอื่น ๆ หวังว่าจะประสบความสำเร็จตั้งใจหมายเมื่อความจริงมีอาจทำให้ผลงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างที่หวัง ฝ้าแต่โทษว่า ครูไม่เก่ง เด็กโง่ ทำอย่างไรก็ไม่ประสบผลสำเร็จ ทำให้เกิดความไม่พอใจเป็นอย่างยิ่ง ในความเป็นผู้บริหารก็เที่ยวหาข้อมูลต่าง ๆ มาช่วย มาบังคับให้ครูและนักเรียนต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ที่จะเห็นผลของการประกวดประชันเอาเกียรติบัตรมาสำหรับเชิดชูเกียรติตนเองมิให้อับอายเพื่อนผู้บริหารด้วยกัน บรรยากาศการสอนในโรงเรียนจึงเกิดความเครียด ครูและเด็กมุ่งมั่นเฉพาะสิ่งที่จะนำไปประกวดแข่งขัน

กับเขา เมื่อเวลาผ่านไปผลงานก็ไม่เกิด การเรียนรู้ในทักษะการเรียนรู้ตามหลักสูตรก็ไม่เกิด มุมมองผู้บริหารที่คาดหวังแต่ใบประกาศรางวัลต่าง ๆ มาประกอบบารมี โดยหวังว่าจะทำให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพ แต่ในเมื่อไม่ได้ดังหวัง ก็ทำให้เกิดความท้อแท้ มองสิ่งที่รับผิดชอบว่าไม่เก่ง ไม่ดี ไม่มีคุณภาพ เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน อยู่มาวันหนึ่ง ครูคนหนึ่งซึ่งไม่ได้ยินดียินร้ายกับสิ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ตั้งใจสอนนักเรียนตามบทบาทหน้าที่ โดยมิได้คาดหวังผลรางวัลใด กลับสร้างความประหลาดใจให้กับผู้บริหารเป็นอย่างมาก เมื่อผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนที่ครูคนนั้นสอนอยู่ในระดับดีเยี่ยม ได้สร้างประวัติศาสตร์ให้กับโรงเรียน ผู้บริหารได้รับการยกย่องชมเชยจากผู้บริหารระดับสูง ในใจกลับรู้สึกที่เราที่ตั้งเป้าหมายและวิธีการผิดไปหรือไม่

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ย้อนกลับมาคิดว่าครูเรามีความสามารถอย่างไร บทบาทหน้าที่เขาทำอะไร นักเรียนได้รับความรู้พื้นฐานมากเพียงพอหรือไม่ ใบประกาศนั้นสำคัญมากจริงหรือ ในเมื่อความต้องการความสำเร็จสูงเกินกว่าความเป็นจริง และหลงลืมหน้าที่หลักของการให้การศึกษา จึงหวนกลับมาทบทวนดูว่าถ้าเราเอาแต่พอดี การทำงานระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ก็จะมีความสุขมากขึ้น

โรงเรียนได้โล่ เด็กโง่ทุกคน ความหวังความสำเร็จของนักเรียนเพียงไม่กี่คนนั้นคงเป็นทิศทางที่ไม่ใช่ซะแล้ว มองความสามารถของครูและนักเรียนให้แต่พอดี วางพื้นฐานทักษะชีวิตและความรู้ตามหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพ ศักยภาพนั้นสำคัญกว่าทำบรรยากาศให้เรียบง่าย เหมาะสมกับพื้นฐานของสถานศึกษานั้น

ทำให้การทำงานสนุก ผลงานความสำเร็จเริ่มมีเข้ามาแบบไม่ตั้งใจ
การทำงานกลับกลายเป็นทะเลภูเขาเป้าหมาย สุขสนุกไปพร้อมกัน เพราะ
เป้าหมายที่คาดหวังไม่สูงเกินกว่าควรจะเป็น เหมือนกับต่อสู้แข่งกับ
กระต่าย ความพอจึงดีเพราะเหตุฉะนี้ รู้จักพอ รู้จักดี ความพอดีจึงเกิด
อย่าเข็ด อย่าชูความเป็นเลิศ ความทรูทรุ ความสง่าจนหลงลืม ...
เหนือสิ่งอื่นใดนั่น คือ การเข้าใจและรู้จักตนเองทำหน้าที่เต็มศักยภาพ
แล้วจะค้นพบว่าเราเองก็มีดีพอ...

สายธารแห่งศรัทธา

นายเอกชัย แพงงาม
โรงเรียนบ้านหนองอียอ สพป.สุรินทร์ เขต ๒

ผมจบการศึกษา วุฒิ ป.กศ. สูง วิชาเอกภาษาอังกฤษ ที่วิทยาลัยครูสุรินทร์ เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ และสอบบรรจุได้ เป็นครูผู้สอนที่โรงเรียนบ้านหนองอียอ เมื่อเดือนพฤษภาคมในปีเดียวกันนั้นเอง ผมได้รับมอบหมายให้เป็นครูประจำชั้น ป.๖ และรับผิดชอบสอนวิชาภาษาอังกฤษชั้น ป.๕ - ป.๖ และวิชาพลศึกษา จากนั้นปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้ลาไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน กรุงเทพฯ เป็นเวลา ๒ ปี แล้วกลับมาปฏิบัติหน้าที่การสอนอีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ - ๒๕๓๕ ก่อนที่จะสอบบรรจุได้เป็น ผู้บริหารเมื่อปี ๒๕๓๕ ที่โรงเรียนบ้านแจนแวน อำเภอศรีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เป็นเวลา ๔ ปี และที่โรงเรียนบ้านหนองตาด อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ อีก ๑๐ ปี ก่อนจะย้ายกลับมาปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองอียออีกครั้ง เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ จนถึงปัจจุบัน

ในช่วงที่ปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งครูผู้สอนที่โรงเรียนบ้านหนองอียอ เป็นเวลา ๑๔ ปี รับผิดชอบสอนภาษาอังกฤษและพลศึกษา บางปี ก็เพิ่มวิชาภาษาไทย และงานพิเศษอื่น ๆ ผมได้รับมอบหมายเป็น หัวหน้าวิชาการโรงเรียน เป็นเจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่ธุรการ เป็น ผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลและกรีฑาของโรงเรียน ในช่วงที่เป็นครูผู้สอน ก็นับได้ว่าประสบความสำเร็จในการทำงาน ทุ่มเททั้งกำลังกาย กำลังใจ ให้กับงาน นักเรียนที่สอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเป็นลำดับที่ ๑ ของอำเภอสนมทุกปี มีความเป็นเลิศทางวิชาการ นักเรียนชนะ การแข่งขันภาษาอังกฤษในระดับจังหวัด ทีมกีฬาฟุตบอลก็มีชื่อเสียง ชนะเลิศระดับกลุ่มโรงเรียน ๖ ปีติดต่อกัน และชนะเลิศระดับอำเภอ ๕ ปีติดต่อกัน นับว่าเป็นขวัญใจของเด็ก ๆ ได้รับการยกย่องเป็น ครูดีเด่นของอำเภอและจังหวัดสุรินทร์ ก่อนจะยุติบทบาทไปเป็นผู้บริหาร จากการที่ทุ่มเทให้กับงานและกิจกรรม ทำให้มีลูกศิษย์ลูกหา มากมายให้ความเคารพนับถือ และสำเร็จการศึกษาไปมีอาชีพหน้าที่ การงานที่ดีมากมาย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ย้ายกลับมาเป็นผู้บริหารที่โรงเรียน บ้านหนองอียอ สิ่งที่พบก็คือ โรงเรียนมีสภาพที่ไม่เหมาะสมในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน มองซ้ายมองขวาก็มีแต่สิ่งที่จะต้องปรับปรุง ถนนหนทางในโรงเรียนเป็นดินและหินคลุก เวลาฝนตกมาแต่ละครั้ง น้ำก็ท่วมขัง เฉอะแฉะ ลำบากทั้งครูและนักเรียนในการเดินไปเดินมา อีกทั้ง อาคาร ป.๑ ฉ เตี้ย ๖ ห้องเรียน ซึ่งมีอายุกว่า ๓๐ ปี เก่าและ ทรุดโทรม ทั้งหลังคา ประตู หน้าต่าง เวลาฝนตกมาน้ำจะไหลไปเอ่อขัง ใต้อาคารเรียน นาน ๆ เข้าก็ส่งกลิ่นเหม็น จำนวนห้องเรียนไม่พอสั่ง ไปเรียนที่อาคารอเนกประสงค์ซึ่งเก่าแก่ ไม่เจริญหูเจริญตา ยิ่งแบ่งเป็น

ห้องเก็บของครึ่งหนึ่งถูกรูกร้าง หันไปทางห้องสุขาก็เก่า ผุพัง และไม่เพียงพอ โรงเรียนก็ทำเองโดยเอาบานประตูเก่าที่รื้อจากอาคารเรียนมาใช้ ซึ่งแตกและมีรูเต็มไปหมด ผู้ปกครองบอกไม่ยากให้ลูกใช้ เพราะไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะนักเรียนหญิง อ้าว ! พอพักเที่ยงรับประทานทานอาหาร มาดูที่โรงอาหารก็เก่าแก่ และนักเรียนนั่งแออัดต้องนั่งทานข้าวบนพื้นซีเมนต์ ลมพัดมาที่ก็หอบเอาฝุ่นมาใส่อาหาร โต๊ะรับประทานอาหารก็ไม่มี หันไปทางสนามฟุตบอล วันนี้แข่งขันกีฬาสี่ ผนตกหนัก น้ำท่วมขังสนามฟุตบอลซึ่งต่ำกว่าระดับถนน น้ำท่วมขังเพราะสนามเป็นแอ่งเป็นสระ ต้องพานักเรียนวิดน้ำออก ครูปบางท่านก็เอาเครื่องสูบน้ำมาสูบออก สักพักฝนมาอีก น้ำก็เอ่อท่วมขังอีก เฮ้อ ! มันช่างทำลายความสามารถเสียจริง ๆ

เริ่มต้นผมประชุมครูหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งครูแต่ละท่านก็ล้วนแต่เป็นเพื่อนร่วมงานเก่า ๆ ซึ่งพร้อมจะเดินหน้าไปด้วยกัน ประชุมผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ทุกท่านก็พร้อมส่งเสริมสนับสนุน ปัญหาโรงอาหาร สัปดาห์แรกที่มาอยู่ ก็จัดซื้อโต๊ะอาหาร ๓๐ ตัว เก้าอี้กว่า ๒๐๐ ตัว ที่ประชุมมีมติให้ขยายโรงอาหารให้กว้างขึ้นอีก เอาไงละ ปรึกษากรรมการบอกให้ตัดต้นไม้ที่อยู่ในโรงเรียนมาเลื่อยทำโครงหลังคา เสร็จปัญหาไปเพราะหนึ่ง ปัญหาถนนทำยังไง เจอผู้ปกครองนักเรียนเป็นพ่อของลูกศิษย์ที่เคยสอนค่อนข้างมีฐานะ ผมจึงเล่าปัญหาให้ฟังว่าอยากทำถนนคอนกรีตในโรงเรียน ท่านบอกผมบริจาคปูนซีเมนต์ ๑๐๐ ถุงเป็นเบื้องต้น มีลูกศิษย์คนหนึ่งเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างบอกอาจารย์ผมให้รณสมปุนเทพุนฟรี แต่คนงานตกลงเอาเอง จ่ายค่าแรงให้เขา ค่อย ๆ ทำไป ช่วงแรกได้ ๒๐ เมตร ผู้ปกครองเห็นก็ช่วยบริจาคมาเรื่อย ๆ ในที่สุดถนนคอนกรีตใน

โรงเรียน ความยาวกว่าสองร้อยเมตร เสร็จไปด้วยราคาประหยัด ถ้างบหลวงไม่ต่ำกว่าสองล้าน เราทำแค่สามแสนเศษ แถมยังได้ ลานซีเมนต์สำหรับปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อีกด้วย งานต่อไป ห้องสุขา ทำไงดี สูตรเดิมสิครับ ตัดต้นไม้ที่มีเยอะพอสมควรมาทำเป็นโครงสร้าง ขอบริจาคปูน บริจาคเงิน ทำห้องสุขาใหม่ ๘ ห้อง ที่ปีสสาวะ ๑๒ ที่ เสร็จสิ้นอย่างสวยงาม ได้ห้องสุขาใหม่มูลค่าเป็นล้าน แต่เราทำแค่ สองสามแสน งานถัดมา ปัญหาน้ำท่วมขังในสนามกีฬาเพราะระดับ ต่ำกว่าถนน งบก็ไม่มี โชคดีมีผู้รับเหมาใจดี มีรถขุดรถขนดิน บอกผม ทำให้ก่อนมีเงินค่อยให้ ขุดดินที่นาของโรงเรียนมาถมสนามสองร้อย กว่าไร่ ทำสนามแห่งใหม่เสร็จสมไปอิกงาน หยอดไปสองแสนกว่าบาท บอกผ้าป่าเสร็จค่อยจ่ายนะครับ

แก้ปัญหาไปหลายเรื่อง แต่ปัญหาสำคัญ ห้องเรียนไม่เพียงพอ เพราะต้องมีห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อาคารอเนกประสงค์ก็เก่าทรุดโทรม ห้องประชุมก็ไม่มี งบจากทางราชการไม่ต้องไปพูดถึง ขอยากขอเย็น ขอแล้วไม่รู้จะรอไปอีกนานแค่ไหน ที่ประชุมมีมติต้อง ทำผ้าป่าเพื่อการศึกษา ระดมทรัพยากรจากศิษย์เก่าและผู้มีจิตศรัทธา ตกลงกันว่า ๑๔ เมษายน ๒๕๕๕ จะทำผ้าป่าเพื่อการศึกษา เบื้องต้น ประชุมกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ชาวบ้าน หลังจากนั้น ชีพจรก็ลงเท้า พาคณะครูตระเวนไปพบปะกับศิษย์เก่าที่ต่างจังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง สมุทรปราการ นครปฐม กรุงเทพฯฯ ขอผ้าป่าคนละ ๑ กอง เน้นความสะดวก ให้แต่ละคนหาที่ทำงาน ของแต่ละคน ได้เท่าไรเอาเท่านั้น นอกจากที่เดินทางไปพบด้วยตนเอง แล้ว ก็ติดต่อทาง E-mail บ้าง Facebook บ้าง โทรศัพท์บ้าง บางคน อยู่ต่างประเทศ ออสเตรเลีย เยอรมัน สวีเดน ก็ประสานไปทาง

Facebook บ้าง E-mail บ้าง ส่วนที่โรงเรียน คุณครูทุกท่านก็ร่วมแรงร่วมใจหาญาติพี่น้องทำผ้าป่าอีกคนละ ๑ กอง จากนั้นพาเพื่อนครูลงพื้นที่พบปะพี่น้องทุกคนรอบครัว เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือ ช่วงปิดเรียนเดือนตุลาคม พาทีมงานเดินทางไกลลงภาคใต้ ไปพบปะศิษย์เก่าที่ทำงานรับจ้างที่นั่น ต้องเดินทางไปกลับกว่าสามพันกิโลเมตรถึงอำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา ขากลับแวะจังหวัดกระบี่ พบศิษย์เก่าที่ทำมาหากินที่นั่น ไปแต่ละที่ก็มีความประทับใจกับลูกศิษย์ ผู้ปกครอง ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

พอถึงวันงาน พี่น้องจากทั่วทุกสารทิศ หลั่งไหลกันมาที่โรงเรียนเหมือนธารน้ำไหล เป็นภาพที่ประทับใจ ที่ไม่มีวันลืม แต่ละคนมาด้วยแรงศรัทธา กลับมาโรงเรียนเก่าด้วยความรักและผูกพัน มีผ้าป่ามามอบให้คนละ ๑ กอง ต้องเข้าแถวรอคิวที่จะเอาเงินมาบริจาคที่หมู่บ้านทำผ้าป่าได้สูงสุด ๗ - ๘ แสน แต่วันนี้ ยอดผ้าป่าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากล้าน เป็นสองล้าน สามล้าน และสุดท้าย ไม่น่าเชื่อ น้ำตาแทบไหล ยอดผ้าป่าเกือบสี่ล้านบาท เป็นสายธารแห่งศรัทธาจริง ๆ หลังจากนั้น โรงเรียนก็ได้นำมาพัฒนา ปรับปรุง ยกอาคารเรียนแบบ ป.๑ ฉ เตี้ย ๖ ห้องเรียน ที่เก่าและทรุดโทรม จากชั้นเดียวเป็นสองชั้น ทำห้องเรียนได้มาตรฐานและเพียงพอ อาคารอเนกประสงค์ที่เก่าและทรุดโทรมก็ปรับปรุงใหม่ เป็นห้องประชุมที่ได้มาตรฐานสวยงาม ปรับปรุงภูมิทัศน์และปัจจัยพื้นฐานให้เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นพื้นฐานให้โรงเรียนได้พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้มาตรฐานมาจนถึงทุกวันนี้

ผู้บริหารคนใหม่

นายเอกชัย แพงงาม

โรงเรียนบ้านหนองอียอ สพป.สุรินทร์ เขต ๒

ผมมาบรรจุเป็นครูที่โรงเรียนบ้านหนองอียอ เมื่อเดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยจบการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) จากวิทยาลัยครูสุรินทร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ และวิชาโทพลศึกษา ได้รับการมอบหมายจากอาจารย์ใหญ่ในสมัยนั้น ให้สอนวิชาภาษาอังกฤษชั้น ป.๕ - ชั้น ป.๖ และวิชาพลศึกษา สอนอยู่ได้ ๒ ปี อยากเพิ่มความรู้และประสบการณ์ให้กับตัวเอง จึงลาไปศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน กรุงเทพฯ วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา วิชาโทบริหาร การศึกษา จากนั้นก็กลับมาปฏิบัติหน้าที่การสอนอีก ๑๐ ปี

ช่วงทำหน้าที่เป็นครูผู้สอน ผมรู้สึกมีความสุขกับการทำงาน หน้าที่การสอน มีความสุขกับผลผลิตของตัวเองที่ได้สอนและจบไป แต่ละรุ่น ที่ได้คุณภาพ มีความสำเร็จในการทำหน้าที่การสอน และ หน้าที่พิเศษต่าง ๆ มีเพื่อนฝูงหลายคนไปสอบเปลี่ยนสายงานเป็น ผู้บริหาร แต่เราก็ไม่ค่อยสนใจ มีความสุขกับการทำหน้าที่เป็นครูผู้สอน

เป็นโค้ชฟุตบอลพาเด็ก ๆ ฝึกซ้อมและพาไปแข่งขัน ก็มักจะประสบผลสำเร็จได้เป็นแชมป์ในระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับอำเภอ ๕ - ๖ ปีติดต่อกัน มาวันหนึ่งที่ชีวิตจะเปลี่ยนไป ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ (ตำแหน่งสมัยนั้น) ท่านพูดว่า ทำไมไม่ใช้สิทธิ์ตัวเอง ไปลองสอบผู้บริหารโรงเรียนดู เขาจะหมดเขตรับสมัครวันพรุ่งนี้แล้ว ก็เลยลองไปสมัครดูในตำแหน่งครูใหญ่ (สมัยนั้นเป็นตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ส่วนผู้อำนวยการมีน้อยมาก จะเป็นอำเภอใหญ่ ๆ นักเรียน ๕๐๐ คนขึ้นไป) ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยเตรียมตัวอ่านหนังสือมาก่อน เหลือเวลาอีก ๒๐ วันจะสอบ ก็รีบหยิบหนังสือมาอ่าน ไม่ได้ตั้งใจเลย แต่พอประกาศผลออกมา มันไม่น่าเชื่อมีชื่อติดกับเขา ไม่ได้ดีใจเลย เพราะไม่เคยมีความคิดที่อยากจะเป็นผู้บริหารโรงเรียนเลย คิดถึงเด็ก ๆ คิดถึงโรงเรียนที่สอนมา ๑๔ ปี

หลังจากกลับจากอบรมเข้ม ๒๓ วันทำการ ก็รอที่จะบรรจุ เนื่องจากสอบลำดับต้น ๆ ก็จะได้บรรจุเลยในช่วงเปิดเรียนใหม่ ก็วาดภาพการเป็นผู้บริหาร โดยสังเกตจากผู้บริหารที่เคยปฏิบัติหน้าที่ด้วย ต้องไปประชุม แล้วมาประชุมครูต่อ ท่านไม่ต้องสอน คอยสั่งงาน มอบหมายงาน เวลาไปงานที่ไหนก็มักจะได้รับเกียรติให้ขึ้นกล่าวดูแล้วมันก็ดูเท่ ดูโก้ดี แล้วก็ถึงวันที่ต้องจากโรงเรียนเก่าไปบรรจุเป็นผู้บริหารจริง ๆ อดีตผู้บังคับบัญชาท่านกล่าวในงานเลี้ยงว่า เสียายครูดี ๆ ที่สอนเด็กเก่ง ๆ ลาเด็กทั้งน้ำตา ชีวิตใหม่ผู้บริหารกำลังจะเริ่มแล้วในวันพรุ่งนี้

ชีวิตผู้บริหารวันแรก แต่งตัวอย่างดี ด้วยชุดซาฟารีซึ่งไม่เคยสวมชุดแบบนี้มาก่อน ถือว่าดูดีมากในสมัยนั้น ด้วยนิสัยจะเป็นคนที่ไม่ไปทำงานแต่เช้า จะไปถึงโรงเรียนอย่างช้า ๐๗.๐๐ น. เสมอ วันนั้นก็

ไปโรงเรียนแต่เช้า จากเดิมเดินทางไปโรงเรียนเพียง ๑ กิโลเมตร แต่ตอนนี้ต้องเดินทางไกลกว่า ๕๐ กิโลเมตร ออกจากบ้านแต่เช้า ๐๖.๓๐ น. ซี่ลัดเลาะไป เพราะโรงเรียนใหม่อยู่ต่างอำเภอ ถนนลาดยางบ้าง ลูกครึ่งบ้าง ดินบ้าง พอจะเข้าตัวหมู่บ้านก็เป็นถนนดินบ้าง ลูกครึ่งบ้าง วิมานที่ฝัน เริ่มไม่สวยเสียแล้ว เพราะถนนก็ขรุขระไม่ต่างจากภาพยนตร์เรื่องครุบ้านนอกที่เคยดู เอ้า ! นั่น มีชาวบ้านนั่งล้อมวงทำอะไรที่ข้างถนน พอเห็นรถผู้บริหารคนใหม่ ก็แตกกระเจิง วิ่งหนีคนละทิศคนละทาง เป็นอะไรของเขานะ

พอไปถึงโรงเรียน ประมาณ ๐๗.๓๐ น. เจอครูอยู่ ๑ คน กำลังพานักเรียนเก็บกวาดทำความสะอาดอยู่ เป็นครูผู้หญิงสาว ทราบทีหลังว่าบ้านอยู่ภาคใต้ จังหวัดชุมพร บอกว่ายังมีครูอีกคนหนึ่ง ซึ่งมาถึงโรงเรียนก็เกือบสามโมงเช้า อายุ ๖๐ ปี จะเกษียณในอีกห้าเดือนข้างหน้า สรุปล มีนักเรียน ๖๗ คน ครู ๒ คน รวมผู้บริหารเป็น ๓ คน เป็นโรงเรียนกึ่งดาราอยู่ห่างจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมากที่สุด ที่สำคัญไม่มีภารโรง เริ่มเครียดแล้วเรา จะจัดการเรียนการสอนอย่างไรดี วิมานที่วาดไว้ ว่าผู้บริหารไม่ต้องสอน คอยสั่งงานมันคงไม่ใช่แล้ว ผิดกับโรงเรียนที่เคยอยู่ลิบลับ เพราะโรงเรียนเดิม มีครูเกือบ ๒๐ คน นักเรียน ๔๐๐ กว่าคน ปรึกษาคณะครู (ซึ่งก็มีแค่ ๒ คน) ในการจัดชั้นเรียน ก็สรุปได้ว่า ครูผู้หญิง ดูแลชั้นอนุบาล ๑ - อนุบาล ๒ และชั้น ป.๕ - ป.๖ คุณครูผู้ชายที่จะเกษียณในอีก ๔ - ๕ เดือนข้างหน้า ดูแลชั้น ป.๑ - ป.๒ ส่วนผมครูใหญ่ สอนชั้น ป.๓ - ป.๔ โอ้หัวอกผู้บริหารคนใหม่ นี่มาบรรจุเป็นครูผู้สอนหรือผู้บริหารกันแน่ แต่คิดไปด้วยภารกิจ เป็นหัวหน้าองค์กร และด้วยจิตวิญญาณของ

ความเป็นครู เวลามองหน้าเด็กตาดำ ๆ ที่ไม่มีใครดูแลแล้วก็รู้สึกสงสาร ลูกศิษย์ก็เหมือนลูกตนเอง สรุปรมาบรรจุเป็นผู้บริหารใหม่ ต้องทำหน้าที่ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน แถมตำแหน่งภารโรงอีกด้วย

ถามคุณครูที่โรงเรียนว่า ตอนผมขับรถผ่านหมู่บ้าน มีชาวบ้าน ชุมชนล้อมวงข้างถนน พอเห็นรถผมทำไมต้องวิ่งหนีกระจัดกระจาย ก็ได้คำตอบว่า ชาวบ้านกำลังเล่นไฮโล ที่วิ่งหนีคงคิดว่าเป็นรถเจ้าหน้าที่ตำรวจ และที่สำคัญ ครูเล่าว่า นักเรียนของเราเล่นไพ่เล่นไฮโลเป็นทุกคน พ่อแม่ไม่ว่า เห็นดีเห็นงาม บางคนมีทักษะ เล่นเก่ง พ่อแม่ก็สนับสนุนให้เล่นอีกต่างหาก ถือว่าเป็นตัวนำโชค ผมก็พยายามอบรม สอดแทรกให้ความรู้เด็ก ให้เห็นโทษของการเล่นการพนัน ในการประชุมผู้ปกครองนักเรียนครั้งแรกผมก็ขอร้องผู้ปกครองเด็กยังใส่ออบริสุทธิ์ ถ้าเราไม่วางพื้นฐานที่ดีให้เขาตอนนี้ อนาคตโตขึ้นไปเขาจะเป็นอย่างไร ผู้ปกครองก็รับปากว่าจะพยายาม ลด ละ เลิก

ผู้ปกครองที่นี้รักโรงเรียน ช่วยเหลือโรงเรียนเป็นอย่างดี ทั้งบริจาคทรัพย์สิน พัฒนาโรงเรียน กิจกรรมต่าง ๆ จะเข้ามาดูแลช่วยเหลือเป็นที่น่าประทับใจ ผู้ปกครองช่วยบริจาคเงินทุกเดือน จ้างครูมาช่วยสอนชั้นอนุบาล ก็แก้ปัญหาไปเปราะหนึ่ง ถึงจะมีครูน้อย แต่ทุกคนรวมทั้งผู้บริหารต่างก็ช่วยกันอย่างแข็งขัน และเป็นที่น่าดีใจ ผลการสอบปลายปีของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เป็นอันดับหนึ่งของอำเภอ ชาวบ้านดีใจ ประธานกรรมการโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน พาชาวบ้านไปหาศิษย์เก่าที่กรุงเทพฯ นำผ้าป่ามาพัฒนาโรงเรียนได้เงินหลายแสนบาท จัดสร้างโรงอาหาร สนามเด็กเล่น ฯลฯ จนเป็นโรงเรียนที่ได้รับ การยอมรับจากสาธารณชน ว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ ในทุก ๆ ด้าน

ตลอดระยะเวลา ๔ ปีที่อยู่โรงเรียนนี้ ผมได้รับประสบการณ์มากมาย เพราะต้องลงไปสัมผัสงานทุกอย่าง ทั้งงานด้านการสอน ได้สอนทุกชั้นตั้งแต่ชั้น ป.๑ – ป.๖ บางทีครูไปอบรมหมด อยู่โรงเรียนคนเดียว ต้องเอาเด็กมาอยู่รวมกันแล้วสอนเองทั้งโรงเรียน เป็นโค้ชกีฬาเอง อาศัยประสบการณ์จากตอนเป็นครู พิมพ์หนังสือรับส่งงานเอง เพราะครูสอนหลายห้อง งานสัมพันธ์ชุมชนก็ต้องเข้าไปประสานเอง เพราะอยากให้ครูสอนนักเรียนเต็มที ทุกงานก็ต้องลงไปช่วยครูทำทุกเรื่อง เพราะมีบุคลากรเพียงน้อยนิด แต่โรงเรียนนี้ ทำให้ผมได้ประสบการณ์มากมายในการเป็นผู้บริหาร แม้จะงานหนัก แต่มันทำให้ผมได้รับทักษะ ประสบการณ์ มาประยุกต์ใช้ในการทำหน้าที่ผู้บริหาร ในโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป ต้องขอขอบคุณโรงเรียนแห่งนี้ อีกครั้งครับ

บันไดให้เข็นดาว

นายเอกชัย แพงงาม

โรงเรียนบ้านหนองอียอ สพป.สุรินทร์ เขต ๒

ผมบรรจุเป็นครูที่โรงเรียนบ้านหนองอียอ และปฏิบัติหน้าที่การสอนอยู่ที่นั่นเป็นเวลา ๑๔ ปี ก่อนจะสอบเป็นผู้บริหาร และไปบรรจุในตำแหน่งครูใหญ่ ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง ในอำเภอศีขรภูมิ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กและเป็นโรงเรียนก้นदार มีครูประจำการรวมกับผู้บริหารแค่ ๓ คน อยู่ได้ ๒ ปี ได้เลื่อนเป็นอาจารย์ใหญ่ หลังจากนั้นนักเรียนมีจำนวนลดลงมาก จึงยุบรวมไปอยู่กับโรงเรียนใกล้เคียง รวมแล้วอยู่ที่โรงเรียนนี้เป็นเวลา ๔ ปี และได้ย้ายมาเป็นผู้บริหารที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง ที่อำเภอท่าตูม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน คุณภาพอยู่ท้ายสุดของกลุ่มโรงเรียนและกลุ่มท้าย ๆ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ แต่มีบุคลากรครบชั้น ครูประจำการรวม ๙ คน และนักการภารโรง ๑ คน ทั้งสองโรงเรียนแตกต่างกันด้านความพร้อมของบุคลากร แต่คุณภาพแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง โรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูน้อย ครูแต่ละคนรับผิดชอบสอน ๒ - ๓ ชั้น แต่คุณภาพสูงเป็นลำดับต้น ๆ ของอำเภอ แต่โรงเรียนที่มี

ครูครบชั้น นักเรียนกลับคุณภาพต่ำ ซึ่งโรงเรียนที่อำเภอท่าตูมนี้ผมต้องทุ่มเทความสามารถทุกสิ่งทุกอย่างในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะคุณภาพผู้เรียน ตั้งแต่การนิเทศ กำกับติดตาม เป็นแบบอย่างที่ดีร่วมรับผิดชอบสอนนักเรียนร่วมกับคณะครู แนะนำเทคนิคการสอนให้ครู ทำให้คุณเป็นตัวอย่าง ประสบการณ์การเป็นผู้บริหารโรงเรียนแห่งแรกที่ต้องลงมือทำงานทุกอย่าง เคยสอนทุกชั้น ทำให้ผมได้นำประสบการณ์การสอน การแก้ปัญหาต่าง ๆ มาถ่ายทอดให้เพื่อนครู จนพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพแนวหน้าของอำเภอ จากเดิมมีนักเรียน ๑๔๐ คน มีนักเรียนที่เคยย้ายไปเรียนที่อื่นย้ายกลับมา และมีนักเรียนนอกเขตบริการมาเรียน จนมีนักเรียนเพิ่มเป็น ๑๙๔ คน ในระยะเวลาเพียง ๒ ปี นักเรียนมีความเป็นเลิศเข้าไปแข่งขันวิชาการในระดับภาคและระดับชาติ และที่โรงเรียนแห่งนี้ผมได้ทำกำหนดตำแหน่งจนผ่านเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเกณฑ์คุณภาพเมื่อปี ๒๕๔๕

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๓ ผมได้ย้ายกลับเข้ามาที่โรงเรียนบ้านหนองอียออีกครั้ง หลังจากเคยอยู่ที่นี้ ๑๔ ปี และย้ายไปเป็นผู้บริหารที่อื่นอีก ๑๔ ปี แต่การย้ายมาในครั้งนี้มาในบทบาทใหม่ คือเป็นผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งในช่วงที่เป็นครูผู้สอนที่โรงเรียนแห่งนี้โรงเรียนมีคุณภาพอยู่ในลำดับต้น ๆ ของอำเภอ บางปีก็เป็นอันดับ ๑ และจะติดอยู่ในลำดับ ๑ - ๓ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสนมตลอด และอยู่ในอันดับแนวหน้าของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ แต่ในช่วงที่ผมย้ายกลับมาใหม่นี้ โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไป และมีปัญหาหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ ที่ค่อนข้างชำรุดทรุดโทรม ห้องเรียนไม่เพียงพอ ต้องไปกัน

อาคารอเนกประสงค์ซึ่งเก่าและบรรยากาศไม่เหมาะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ห้องสุขาเก่า ผุพัง ไม่นั่นคง ไม่ปลอดภัย ที่สำคัญนักเรียนค่อนข้างดี ขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และที่มีปัญหาที่สุด ก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ต่ำกว่าระดับชาติอยู่มากทุกกลุ่มสาระ และอยู่ในลำดับท้าย ๆ ของเขตพื้นที่การศึกษาและอันดับเกือบท้ายสุดของอำเภอ ซึ่งก็ไม่ต่างจากโรงเรียนแห่งที่สอง ที่ย้ายไปเป็นผู้บริหารใหม่ ๆ นั่นเอง นับเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ ทำทลายความสามารถอีกครั้ง แต่งานครั้งนี้หนักกว่าทุกครั้ง เพราะบุคลากรมากกว่าโรงเรียนที่ผ่านมา นักเรียนก็มากกว่า ประมาณ ๓๕๐ กว่าคน ในปีแรกที่ย้ายมา จากประสบการณ์การบริหารในโรงเรียนที่สอง ที่สามารถบริหารโรงเรียนจากโรงเรียนคุณภาพต่ำ ได้รับการดูแลดูแล พัฒนาจนเป็นโรงเรียนแนวหน้า มีคุณภาพทุกด้าน จนมีโรงเรียนต่าง ๆ มาศึกษาดูงาน จากที่คนดูแลดูแล เหมือนเศษดิน กลายมาเป็นโรงเรียนแนวหน้าเหมือนดวงดาวที่เจิดจรัสแสง มาตอนนี้กลับมาโรงเรียนเดิมที่คุณภาพไม่เหมือนเดิม ผมจึงตั้งปณิธานไว้ว่า จะต้องทำให้โรงเรียนนี้มีคุณภาพเหมือนเดิม จะต้องปั้นดินก้อนนี้ให้เป็นดาวที่จรัสแสงเหมือนโรงเรียนที่ผ่านมาให้ได้

สิ่งแรกที่ผมดำเนินการ ก็คือ การประชุมระดมความคิดกับครูและคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อกำหนดทิศทาง นโยบาย และเป้าหมายในการดำเนินงาน พวกเรากำหนดวิสัยทัศน์โรงเรียนว่า “วิชาการดี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรม นำเทคโนโลยี” ซึ่งหมายถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับตัวนักเรียน คือ เก่งและเป็นเลิศด้านวิชาการ ใช้กีฬาเป็นสื่อในการเสริมสร้างสุขภาพและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน นักเรียนมีคุณธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และใช้เทคโนโลยี

ในการสืบเสาะแสวงหาความรู้ ถัดมาจัดครูให้ตรงกับความถนัด ครูหลายท่านเคยร่วมงานกันสมัยเป็นครูผู้สอนมาก่อน คำนึงและรู้ขีดความสามารถกันเป็นอย่างดี ปัญหาใหญ่คือ การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผล O-NET ปี ๒๕๕๓ ได้ ๒๒ % ต่ำกว่าระดับประเทศเกือบ ๑๐ % เดิมชั้น ป.๑ - ป.๔ ครูประจำชั้นสอนเอง สัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง ส่วนชั้น ป.๕ - ป.๖ ให้ครูเอกภาษาอังกฤษสอนปรับเปลี่ยนใหม่เป็นให้ครูเอกภาษาอังกฤษสอนเฉพาะภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ชั้น ป.๑ - ป.๖ รวมทั้งปรับชั่วโมงสอนให้เพิ่มขึ้นโดยช่วงชั้นที่ ๑ เพิ่มเป็น ๓ ชั่วโมง ช่วงชั้นที่ ๒ เพิ่มเป็น ๔ ชั่วโมง ปัญหาต่อไปคือ คณิตศาสตร์ชั้น ป.๖ ชั้นสูงสุดที่ต้องสอบ O-NET ทั้งโรงเรียนไม่มีครูเอกคณิตศาสตร์ ลองให้ครูที่เคยสอนชั้น ป.๖ แต่ไม่ใช่เอกคณิตศาสตร์ไปสอนดูสองท่าน เมื่อปี ๒๕๕๓ สรุปผลคือ ไม่ถนัด จึงตัดสินใจใช้ประสบการณ์เดิมที่เคยบริหารมา คือ การเป็นผู้นำทางวิชาการ ลงมือสอนร่วมกับคณะครู ผมเลยรับผิดชอบสอนคณิตศาสตร์ชั้น ป.๖ การลงไปสอนเองได้ผลอย่างมากก็คือ ได้สัมผัสเด็กชั้น ป.๖ ที่เดิมค่อนข้างดี ไม่สนใจเรียน พอเราไปสอนเด็กจะเกรงใจ เราก็ได้สอดแทรกคุณธรรม ความรับผิดชอบต่าง ๆ ให้กับเด็ก ฝึกเด็กให้สนใจในวิชาการ ที่สำคัญคือ เป็นการนิเทศครูได้อย่างดีที่สุด เมื่อ ผอ.ลงมือสอนเอง ครูก็จะเกรงใจ ผอ.ทุ่มเท ครูก็ต้องทุ่มเท ผอ.สละเวลาซ่อมเสริมเด็ก ครูก็อยู่นิ่งเฉยไม่ได้ ที่สำคัญเราได้สัทธิการสอนให้แก่คณะครู ผมเคยเรียนวิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษามาในระดับปริญญาตรี ก็ผลิตสื่อสอนเด็ก และก็นำไปเสนอแนะเป็นแนวทางให้กับครู การเรียนการสอนมีปัญหาด้านใด ก็มีการสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครูกับครู ผู้บริหารกับครู ผมอาศัยประสบการณ์

การสอนที่ประสบผลสำเร็จจากการเป็นครูผู้สอนดีเด่นวิชาภาษาอังกฤษของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จึงสามารถเป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ สามารถนิเทศให้คำแนะนำวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จแก่คณะครูได้

ปีถัดมาคือปี ๒๕๕๔ ผลการสอบ O-NET ออกมา เป็นที่น่าพอใจ มีแนวโน้มที่ดี คือ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๓ ประมาณ ๑๐ % แต่ก็ยังไม่อยู่ในอันดับที่น่าพอใจ ก็ได้นำผลการสอบมาวิเคราะห์กับคณะครูถึงจุดเด่น จุดด้อย ของแต่ละกลุ่มสาระ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานขึ้น พอปีการศึกษา ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นปีแรกที่การสอบ O-NET ชั้น ป.๖ จัดการสอบแบบใหม่มีมาตรฐาน ตั้งแต่การสอบแต่ละกลุ่มสาระจะมีข้อสอบถึง ๖ ชุด กรรมการคุมสอบมาจากต่างเครือข่ายหรือต่างอำเภอ การจัดห้องสอบ นักเรียนแต่ละโรงเรียนคละกัน เพื่อให้ได้ผลการสอบ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องตรง ในปีนี้เอง ผลสัมฤทธิ์ทางการสอบ O-NET ของนักเรียนชั้น ป.๖ ของเราพุ่งขึ้นมาได้เฉลี่ยถึง ๕๕.๒๗ % สูงกว่าระดับประเทศทุกกลุ่มสาระ เป็นอันดับ ๑ โรงเรียนขนาดกลาง ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒ โดยเฉพาะกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ที่ผมรับผิดชอบ สูงกว่าระดับประเทศเกือบ ๒๐ % เป็นลำดับที่ ๑ ของสำนักงานเขตฯ นอกจากนี้ กลุ่มสาระอื่น ๆ ก็อยู่ในอันดับ Top Ten ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒ และโรงเรียนของเราก็สามารถรักษามาตรฐานการสอบ O-NET และ NT ที่สูงนี้ไว้ได้ตลอดทุกปี โดยสูงกว่า ๕๐ % และอยู่ในอันดับ Top Ten ของสำนักงานเขตฯ มาจนถึงทุกวันนี้

นอกจากนี้ คุณครูของเรายังได้พัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างดีเยี่ยม ผลการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ซึ่งเดิมเราไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ ไม่ค่อยมีโอกาสไปแข่งขันในระดับสูง ๆ เช่น ระดับภาคหรือระดับประเทศ แต่ต่อมาเราสามารถเป็นตัวแทนไปแข่งขันในระดับภาคได้หลายรายการในแต่ละปี โดยเฉพาะปี ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๗ เราเป็นตัวแทนมากที่สุดในจำนวนโรงเรียน ๒๒๐ โรงเรียน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ เขต ๒ และขณะเป็นตัวแทนของภาคไปแข่งขันได้เหรียญทองในระดับประเทศด้วย นอกจากนี้ โรงเรียนเรายังให้ความสำคัญกับด้านกีฬา ส่งเสริมให้นักเรียนเล่นกีฬา รวมทั้งจัดให้นักเรียน เยาวชนและประชาชนได้เล่นกีฬาร่วมกันเป็นประจำทุกปี นักเรียนของเรามีความเป็นเลิศด้านกีฬาไม่แตกต่างจากด้านวิชาการแต่อย่างใด

ณ ปัจจุบันนี้ กล่าวได้ว่า โรงเรียนบ้านหนองอียอของเราประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาในระดับหนึ่ง ทั้งที่เป็นโรงเรียนในชนบท ผู้ปกครอง ๘๐ % มีฐานะยากจน มีความยุ่งยากในการบริหารจัดการ แต่เราก็สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและโรงเรียนได้สูงสุดทุก ๆ ด้าน จนได้รับการยอมรับจากสาธารณชน จากหน่วยงาน และโรงเรียนต่าง ๆ จะเห็นได้จากการประเมินภายนอกจาก สมศ. รอบสาม เราผ่านการประเมินในระดับดีมาก คะแนน ๙๒.๗๑ % ได้ระดับดีมาก ถึง ๑๐ ตัวบ่งชี้ ระดับดี ๒ ตัวบ่งชี้ และสิ่งที่ยืนยันถึงคุณภาพได้อย่างดีอีกอย่างหนึ่งของโรงเรียนเรา ก็คือ เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนต่าง ๆ และมีผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ มาศึกษาดูงานที่โรงเรียนของเราอย่างมากมาย ได้รับ

โล่รางวัลจากสำนักงานเขตฯ ได้รับการยกย่อง ทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหาร ได้รับเชิญให้ไปแสดงผลงานในโอกาสต่าง ๆ เป็นประจำ จากโรงเรียนที่ตกต่ำ มีคนดูถูกดูแคลนคล้ายเศษดินเศษธุลี มาบัดนี้ ได้รับการปั้นแต่งจนเป็นดาวเจิดจรัสแสง สมดังปณิธานที่ได้ตั้งไว้ นี่คือความประทับใจ ความภาคภูมิใจ ที่ผมและทีมงานได้ทุ่มเท เสียสละ อุทิศเวลาเพื่อราชการ จนมีผลการพัฒนาการศึกษาประสบผลสำเร็จมาจนถึงทุกวันนี้

น้ำแล้ง...แต่...ไม่แล้งน้ำ...(ใจ)...

นายเทียนชัย เบ้าจรรยา

โรงเรียนบ้านห้วยนา สพป.ขอนแก่น เขต ๒

ผมเป็นผู้บริหารโรงเรียนเล็ก ๆ แห่งหนึ่งบนแผ่นดินที่ราบสูง เมืองขอนแก่น ซึ่งในอดีตพื้นที่ถิ่นนี้มีแต่ความแห้งแล้งกันดาร ถนนเป็นดินทราย หน้าแล้ง ร้อนระอุ แทบจะเดินผ่านไม่ได้ สภาพดินก็เป็นดินเค็ม จนสามารถนำมาต้มเป็นเกลือได้เลย แต่ปัจจุบันสภาพเหล่านั้นแทบจะไม่หลงเหลืออยู่ให้เห็น ถนนลาดยางเข้าถึงทุกหมู่บ้าน ดินที่เคยเค็มก็ดีขึ้น เพราะฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ช่วยชะล้างความเค็มออกไปได้บ้าง แต่ถึงยังไงก็ยังคงพึ่งฟ้าฝนจากธรรมชาติ ปีไหนฝนดี ชาวบ้านก็ได้ทำนาทำไร่ ปีไหนฝนไม่ดี หนุ่มสาววัยทำงานก็ต้องทิ้งบ้านเรือนเข้ากรุงเทพมหานคร ปล่อยลูกเล็กเด็กแดงไว้กับผู้เฒ่าผู้แก่ นี่คือวัฏจักรชีวิตของชาวอีสาน ไม่ว่าจะยุคใด สมัยใด ก็จะมีคนวัยเรียนดิ้นรนอยู่อย่างนี้ ทำให้พวกเราไม่เลือกนักรู้ดีตัวมาแต่กำเนิด เพื่อเอาชีวิตให้รอดกับธรรมชาติ ที่เอาแน่นอนไม่ได้ในแต่ละปี

เช่นเดียวกับปีนี้ ผมจำได้ว่า ประมาณกลางเดือนมกราคม ปี ๒๕๕๗ เช้าวันนั้น ผมเปิดน้ำประปา เพื่อรดต้นไม้เหมือนทุกวันที่เคยปฏิบัติ เพราะเป็นหน้าแล้ง ต้นไม้ในโรงเรียนจำเป็นต้องรดน้ำ ก็ต้องบอกก่อนว่าผมเป็นคนชอบปลูกต้นไม้ ฤดูฝนปีก่อนนั้นก็ปลูกไว้เยอะ พอมาเปิดน้ำวันนั้นปรากฏว่าน้ำไม่ไหล ก็ได้แต่ภาวนาว่าอย่าพึ่งหมดเลย หนองน้ำอย่าพึ่งแห้งเลย เพราะน้ำที่โรงเรียนได้จากประปาหมู่บ้าน ซึ่งส่งมาจากหนองน้ำธรรมชาติของหมู่บ้าน หลายปีที่ผ่านมาก็พอใช้ตลอดปี แต่เนื่องจากเกิดความแห้งแล้งซ้ำซาก ๒ ปีติดต่อกัน หนองน้ำแห่งนี้ในหมู่บ้านจึงเหลือน้อยเต็มที เมื่อน้ำไม่ไหล ผมจึงสอบถามไปที่ผู้นำหมู่บ้านว่าเกิดอะไรขึ้น มีท่อประปาชำรุด หรือมีการปิดปรับปรุงซ่อมแซมหรือไม่ คำตอบที่ได้คือ ไม่มีชำรุด ไม่มีซ่อมแซม แต่น้ำในหนองหมดจึงต้องปิดระบบประปา วันนี้ชาวบ้านจะลงหาปลาที่หนองน้ำแห่งนี้ ได้ฟังคำตอบผมรู้ทันทีเลยว่างานเข้าแล้วครับ เหลือเวลาประมาณ ๒ เดือนจึงจะปิดเทอม เราต้องใช้น้ำห้องน้ำต้องมีน้ำ ต้นไม้ต้องการน้ำ บ่อเลี้ยงปลา คอกหมูป่า ล้วนต้องการน้ำทั้งนั้น น้ำดื่มนักเรียน ในแท็งก์น้ำฝนกำลังจะหมด ปัญหาเหล่านี้จริง ๆ แล้วเราเจอมาบ่อย แต่ปีนี้รู้สึกจะมาเร็วกว่าทุกครั้ง ผมในฐานะผู้บริหารก็ต้องหาทางออกกับปัญหานี้ให้ได้

ทางออกที่พอจะคิดได้ทันทีในขณะนั้น คือ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์รถน้ำจากองค์การบริหารส่วนตำบล (รถดับเพลิง) ช่วยส่งน้ำเก็บไว้แท็งก์น้ำของโรงเรียน แต่ก็ไม่แก้ไขได้ในระยะแรกเท่านั้น เพราะรถน้ำทั้งตำบลมีแค่คันเดียว ต้องบริการขนน้ำให้ชาวบ้านทั้ง ๑๒ หมู่บ้าน ขนทั้งวันทั้งคืนก็ไม่ครบ เพราะไม่ใช่เราคนเดียวที่เดือดร้อน เดือดร้อนกันทั้งตำบล ผมจึงคิดวิธีใหม่ในการแก้ปัญหา

จึงตัดสินใจซื้อถังน้ำขนาด ๒,๐๐๐ ลิตร พร้อมเครื่องปั้มน้ำใส่หลังรถ กระบะตัวเองเพื่อไปซื้อน้ำจากที่อื่นมาใช้ในโรงเรียน แหล่งน้ำที่ไปซื้อห่างจากหมู่บ้านเราไปประมาณ ๑๕ กิโลเมตร ไปและกลับ ก็ ๓๐ กิโลเมตร เป็นน้ำประปาบาดาลที่ไม่เค็ม เจ้าของเขาใจดีขายให้เราไม่แพงแค่รถละ ๒๐ บาท ผมจึงต้องมีหน้าที่เพิ่มขึ้น จากงานบริหารและงานสอนอีกหน้าที่หนึ่งคือ ขนน้ำใส่ห้องน้ำ และใส่แท็งก์น้ำเก็บไว้ใช้ในโรงเรียน โรงเรียนของพวกเราไม่มีการโรง แล้วทำไมผมไม่ให้ครูไปทำงานนี้ ซึ่งผมสามารถใช้ครูได้ และคุณครูทุกคนก็พร้อมที่จะปฏิบัติ แต่ผมไม่ใช่ มีเหตุผลข้อเดียว คือ ครูต้องสอนหนังสือ ผมห่วงเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก เพราะเป็นโค้งสุดท้ายก่อนสอบ NT ชั้น ป.๓ และ O-NET ชั้น ป.๖ ผมก็สอนเหมือนกัน แต่ก็พอมีชั่วโมงว่างที่จะไปได้ ผมจึงอาสาทำหน้าที่นี้ด้วยตัวเอง ในที่สุดเราก็แก้ปัญหา น้ำสำหรับใช้ได้ เหลืออีกปัญหาหนึ่งคือน้ำดื่มว่าจะแก้อย่างไร

น้ำประปาบาดาลที่เราไปซื้อมา คนขายเขาก็บอกว่าดื่มได้ เพราะเป็นน้ำจากใต้ดิน ใส สะอาด แต่ผมสังเกตเห็นว่า เมื่อนำมาเก็บไว้นาน ๆ จะตกตะกอนหินปูน จึงปรึกษาหารือกับคณะครูแล้วลงความเห็นที่ไม่ควรให้เด็กดื่ม นำมาใช้อย่างเดียว จึงหารือต่อไปว่า แล้วเราจะเอาน้ำที่ไหนมาให้เด็กดื่ม มีหลายวิธี เช่น ให้เด็กเอาน้ำมาจากบ้าน หรือโรงเรียนซื้อน้ำสะอาดจากโรงกรองน้ำ (น้ำถัง) เมื่อเรื่องความเดือดร้อนนี้ได้ยื่นถึงหุชาวบ้านผู้ปกครอง ปรากฏว่ามีผู้แจ้งความประสงค์บริจาคเงินซื้อน้ำถังให้กับนักเรียนจำนวนมาก ทั้ง ๆ ที่เรายังไม่ร้องขอ น้ำถังละ ๑๐ บาท บางคนจองไว้ ๕ ถึง ๑๐ ถึง ๒๐ ถึง จนโรงเรียนต้องบอกว่าพอก่อน ถ้าน้ำหมดจะมาประกาศที่หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ให้ร่วมกันบริจาคใหม่ จากวันนั้น ถึงวันนี้

โรงเรียนของพวกเขาได้มีน้ำสะอาดจากโรงงานมาโดยตลอด ถ้าเงินหมดก็ไปประกาศให้ผู้ปกครองทราบ น้ำใจก็จะหลั่งไหลมาไม่เคยขาด แม้ว่าจะแล้งน้ำซักแค่ไหน แต่ทราบใดที่เราไม่แล้งน้ำใจ พวกเราก็อยู่กันได้ อยู่กันด้วยการประหยัด รู้จักปรับตัว เห็นอกเห็นใจ รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนเราผ่านพ้นอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ มาได้จนถึงทุกวันนี้

เหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองและชาวบ้านร่วมบริจาคน้ำดื่ม โดยที่เราไม่ได้ร้องขอ คือ ทุกคนอยากให้ลูกหลานได้ดื่มน้ำที่สะอาด เพราะปีนั้นทุกคนตกอยู่ในสภาพปัญหาเดียวกัน คือ การขาดแคลนน้ำดื่มมาใช้ ยิ่งมาเห็นครูขับรถไปขนน้ำมาให้ลูกหลานตัวเองได้ใช้ ยิ่งเกิดความเห็นอกเห็นใจโรงเรียนมากขึ้น และที่สำคัญที่สุด คือ ภายใต้อาการขาดแคลน แห้งแล้ง ยากลำบากนั้น คุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนเราไม่ได้ต่ำลงเลย กลับสวนขึ้นไปในทางที่ดี นักเรียนอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง ตามศักยภาพของแต่ละชั้น ผลการทดสอบระดับชาติทั้ง NT ชั้น ป.๓ และ O-NET ชั้น ป.๖ ก็สูงติดลำดับต้น ๆ ของเขตพื้นที่มาโดยตลอด ถึงแม้จะเจอความยากลำบากแค่ไหน เราก็ไม่ท้อถอย ผู้ปกครองก็จะรับรู้และสัมผัสได้ถึง ความเอาใจใส่ทุ่มเทของทางโรงเรียนเพื่อลูกหลานของพวกเขา ความร่วมมือด้านต่าง ๆ จึงตามมา และเมื่อครูเห็นความทุ่มเท เสียสละของ ผอ.ที่ขับรถไปขนน้ำ ครูก็ยิ่งทุ่มเทตั้งใจสอนมากขึ้น ต่างคนต่างตกอยู่ในภาวะความยากลำบากด้วยกันจึงเกิดความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือกันจนผ่านพ้นภาวะวิกฤตต่าง ๆ ไปได้ จึงต้องพูดว่า “ถึงน้ำจะแล้ง... แต่ถ้า... ไม่แล้งน้ำใจ” ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ก็มีอาจทำอะไรเราได้เลย

ร่วมด้วย ช่วยกัน

นายอุดม สุระกำแหง
โรงเรียนบ้านบางม่วง สพป.พัทลุง เขต ๒

ความสำเร็จอย่างยั่งยืนและต่อเนื่องในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ การศึกษาการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของ โรงเรียนนั้นเป็นความสำเร็จที่เกิดจากพลังความรัก ความสามัคคี ร่วมด้วยช่วยกัน ที่ยิ่งใหญ่ของบุคลากรหลายภาคส่วนที่มีความรัก ต่อองค์กร ที่อยากจะเห็นองค์กรประสบความสำเร็จ จากความรัก ความสามัคคี การร่วมด้วยช่วยกัน จึงก่อให้เกิดกระบวนการวางแผน ที่ยอดเยี่ยม เริ่มจากการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการขับเคลื่อน ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้เชิญผู้บริหารสถาน ศึกษาทั้งของรัฐ และเอกชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่ เกี่ยวข้องทางการศึกษา มาประชุมวางแผนในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการกำหนดยุทธศาสตร์และ การจัดทำโครงการ เพื่อสนับสนุนการบริหารการศึกษาที่หลากหลาย และหนึ่งในโครงการที่ทำหาคือโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์การ ทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ที่ทุกคนตั้งเป้าหมายเพื่อร่วมด้วยช่วยกัน ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายคุณภาพ และโรงเรียน คือ ทุกกลุ่มสาระต้องมีผลสัมฤทธิ์เกินร้อยละ ๕๐ และภาพรวมเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในลำดับ Top Ten ของประเทศ เป็นเป้าหมายที่ท้าทาย หลายคนคิดว่าพวกเขาจะเดินทางไปไม่ถึง เพราะการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานครั้งนี้เป็นวิชา กลุ่มสาระหลักซึ่งประกอบด้วยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ เป็นวิชาที่โรงเรียนส่วนใหญ่ทำไม่ได้ไม่ถึงร้อยละ ๕๐ และการทดสอบในการศึกษา ๒๕๕๖ ค่าเฉลี่ยโรงเรียนส่วนใหญ่ได้ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ด้วยความคิดของผู้นำองค์กรในระดับเขตพื้นที่ที่มีความรู้ความสามารถและมีปณิธานแน่วแน่ที่จะนำพาองค์กรระดับเขตพื้นที่ไปสู่ความสำเร็จให้ได้ตามเป้าหมาย ในฐานะผู้นำองค์กรระดับโรงเรียนนโยบายสนองตอบในการขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เริ่มด้วยการวิเคราะห์หาแนวทางในการขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายเป็นรายโรงเรียนมาเป็นการกำหนดเป้าหมายในระดับเครือข่ายคุณภาพ มีการประชุมระดมความคิดเห็นเป็นรายเครือข่าย เป็นการสร้างพลังความรัก ความสามัคคี ร่วมด้วยช่วยกันในระดับเครือข่ายในการทำงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำนักเรียนไปสู่เป้าหมาย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสอนของครูผู้สอนที่ประสบความสำเร็จในระดับโรงเรียนและเครือข่าย การจัดค่ายวิชาการในระดับเครือข่ายคุณภาพ การทดสอบ Pre - O-NET ในระดับโรงเรียน เครือข่าย และระดับเขตพื้นที่การศึกษา และวิธีการหนึ่งที่จะได้ใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสุดท้ายคือวิธีการในการทดสอบ Pre - O-NET ประจำปีการศึกษา คือ การทดสอบ Pre - O-NET เสมือนจริงที่เหมือน

สอบจริงทั้งสนาม ครูคุมสอบ วิชาและเวลาที่สอบ ส่งผลให้นักเรียน ไม่เครียด และไม่ตื่นเต้นเมื่อมีการทดสอบจริงแต่ละปีการศึกษา โดยมีการวางแผนในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างไรทั้งในระดับโรงเรียน เครือข่าย คุณภาพ และระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดปีอย่างต่อเนื่อง มีการติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ และที่สำคัญที่สุดคือการสร้างขวัญ และกำลังใจ ตลอดระยะเวลาที่โรงเรียนและเครือข่ายดำเนินการ พัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จตลอดระยะเวลา ปีการศึกษา ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐ ความสำเร็จ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

จากการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) โรงเรียน มีผลสัมฤทธิ์ภาพรวมทุกกลุ่มสาระเฉลี่ยเกินร้อยละ ๕๐ อย่างต่อเนื่อง โดยได้รับความร่วมมือร่วมด้วยช่วยกันจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษา เช่น ครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้องค์กรของพวกเราเดินไปถึงเป้าหมาย อย่างมีความสุข

เป้าหมายมิไ่ว้ชน

นายอุดม สุระกำแหง
โรงเรียนบ้านบางม่วง สพป.พัทลุง เขต ๒

ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จและประทับใจ เป็นไปตามนโยบายและบรรลุปเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนด ซึ่งเกิดจากความมุ่งมั่นตั้งใจ และพยายามในการนำพองค์กร พัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้า ส่งผลให้ผู้เรียนได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด ด้วยการพัฒนานักเรียน ครู ผู้บริหาร สภาพแวดล้อม และการมีส่วนร่วม ทำอย่างไร (How to) ดังนี้

๑. ร่วมศึกษาสภาพปัจจุบัน สํารวจสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญ ทั้งปัญหาและความต้องการ สรุปลสภาพปัญหา เช่น ครูสอนเนื้อหาไม่ครอบคลุมตามตัวชี้วัดและไม่วัดผลประเมินอย่างจริงจัง ไม่แก้ปัญหานักเรียนรายบุคคล จัดการเรียนการสอนยังไม่เต็มเวลา เต็มหลักสูตร ผู้บริหารไม่บริหารงานวิชาการเป็นหลัก ขาดความร่วมมือในระดับเครือข่าย ระบบนิเทศภายในไม่เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมภาคเครือข่ายน้อย ผู้เรียนอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ คิดคำนวณไม่เป็น มีประเภทบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวนมาก

๒. ร่วมกำหนดนโยบายการดำเนินงานที่ชัดเจน พร้อมทั้งประกาศนโยบายให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบ โดยร่วมกำหนดเป้าหมายเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จร่วมกัน โดยตั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ

๓. ร่วมประชุมวางแผนหาแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน ด้วยวิธีการ Focus group จนตถกนิก เป็น How to เช่น ผู้บริหาร ขับเคลื่อนงานวิชาการเป็นหลัก จัดระบบนิเทศภายในให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อวางแผนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทุกระดับชั้นเรียน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูผู้สอน และผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในงานวิชาการ

๔. ร่วมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยมีโครงการสร้างความเข้มแข็งภายในเครือข่าย โรงเรียนแกนนำ โรงเรียนต้นแบบ พัฒนาครูและผู้บริหาร พัฒนาสภาพแวดล้อม เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนร่วมกัน เข้าร่วมพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามหน่วยงานต่าง ๆ

๕. ร่วมดำเนินการตามแผนเชิงบูรณาการ โดยทุกงานที่ดำเนินการต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน และใช้วงจรเดมมิง (PDCA) เป็นหลักการดำเนินงาน และใช้กระบวนการตรวจสอบ (C) เพื่อให้ทราบสภาพปัญหา และหาแนวทางแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

๖. ร่วมนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือ สร้างขวัญและกำลังใจ ในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยมีทีมงานของโรงเรียน เพื่อให้ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องตระหนักและเห็นความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนนำผลการนิเทศ ไปวางแผนเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป

๗. ร่วมรายงานผลการดำเนินงานพร้อมทั้งวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น ปัญหา อุปสรรค ร่วมกันวิเคราะห์ผลที่เกิดจากการทดสอบระดับชาติ การดำเนินงานตามนโยบายและงานอื่น ๆ และหาแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๘. ร่วมชื่นชมผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อนำเสนอผลงานที่ประสบความสำเร็จต่อเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ทุกคนทราบและเกิดความภาคภูมิใจ เกิดความตระหนัก และมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๙. ร่วมรับพิจารณาให้คุณ ให้รางวัล ประกาศเกียรติคุณ ยกย่องเชิดชูเกียรติ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ที่มีมุ่งมั่นปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จ โดยนำผลจากการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ร่วมพิจารณาเชิงประจักษ์ โดยโรงเรียนได้รับรางวัลอย่างต่อเนื่อง เช่น การเข้าร่วมศึกษาดูงานของครูผู้บริหาร และที่สำคัญคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนส่งผลต่อความดีของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีความตระหนักมุ่งมั่นพัฒนาไปสู่เป้าหมายของครูและผู้บริหารสถานศึกษา

จากกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันเชิงบูรณาการจากภาคีเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนอย่างแท้จริงที่บุคลากรทุกฝ่ายได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนที่สามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานของตนเองและขององค์กร สามารถรู้สภาพปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จ หรือไม่สำเร็จ พร้อมทั้งหาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติที่ยั่งยืน มีผลเชิงประจักษ์ที่เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนและเสถียรอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐

ผู้บริหาร Three in One

นางนวพร จุทอง

โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

ช่วงระยะเวลา ๑๗ ปี กับการรับราชการในตำแหน่ง “ครู” ฉันมีโอกาสดำรงร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาเพียงแค่ ๓ คน และโรงเรียนจำนวน ๒ โรงเรียน ดูแล้วอาจไม่เพียงพอสำหรับการสร้างประสบการณ์การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

ผู้บริหารคนที่ ๑ ฉันบรรจุเข้ารับราชการครูครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ณ โรงเรียนท่าंगไกล ทางตอนล่างของจังหวัดสงขลา มีอาณาเขตติดกับ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจุบันกลายเป็นพื้นที่สีแดง ตามหลักยุทธศาสตร์ของทหาร ทำให้ฉันได้พบกับผู้บริหารท่านแรกในระบบราชการ จุดเด่นของท่าน คือ ความสามารถในการระดมทรัพยากรจากหน่วยงาน ร้านค้า ภาคเอกชนต่าง ๆ ทำให้โรงเรียนของเรามีวัสดุ สื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยกว่าโรงเรียนอื่น ๆ ในละแวกนั้น นอกจากนี้ ยังมีของที่ได้จากการขอรับบริจาค เกือบสะสมเป็นห้อง ๆ ทำให้มีผู้บริหารและครูจากหลากหลายโรงเรียน แวะเวียนมาขอของ

เหล่านี้จากท่านอยู่เสมอ แต่ฉันก็มีโอกาสได้ร่วมงานกับท่านไม่นานนัก ท่านก็ต้องย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ที่สถานศึกษาอื่น

ผู้บริหารท่านที่ ๒ เป็นผู้บริหารขณะที่ฉันยังปฏิบัติหน้าที่ครูอยู่ที่โรงเรียนเดิม ท่านมีบุคลิก สุขุม เยือกเย็น ใจดี ชยัน สุภาพ เรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นที่รักเคารพของเพื่อนร่วมวิชาชีพ ชาวบ้านและผู้ปกครอง ท่านทำงานทุกอย่างด้วยตัวเอง โดยไม่ถือตัวว่าเป็นผู้บริหาร และมีข้อเสนอ คำสั่งสอนดี ๆ ให้แก่ลูกน้องเสมอ ทำให้ฉันรู้สึกประทับใจท่านมาก แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า ฉันได้มีโอกาสร่วมงานกับท่านได้ไม่นานก็ต้องย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ยังสถานศึกษาที่ไกลบ้านกว่านี้ แต่สิ่งที่ทำให้ฉันจดจำท่านได้มาจนถึงทุกวันนี้ คือท่านเป็นผู้บริหารท่านแรก ที่ให้ฉันได้เลื่อนขั้นความดีความชอบ ๒ ขั้น แต่นั่นก็ไม่ได้เป็นเรื่องแปลกอะไร ถ้าหากท่านไม่ได้ให้ในขณะที่ฉันได้รับคำสั่งย้ายสถานศึกษา ซึ่งดูจะผิดธรรมเนียมปฏิบัติ และน้อยคนนักที่จะได้รับสิทธิ์แบบนี้ คำสั่งย้ายที่มาพร้อมกับคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนในครั้งนั้น ไม่เพียงแต่ทำให้ฉันได้มีเงินเดือนเพิ่มขึ้น และได้ย้ายไปปฏิบัติงานยังสถานศึกษาไกลบ้าน แต่ยังเป็นเหมือนใบประกาศเกียรติคุณการทำงานของฉันให้แก่สถานศึกษาแห่งใหม่ทราบ ทั้งนี้เพราะท่านผู้บริหารคนใหม่บอกกับฉันว่า คนที่ได้ทั้งเลื่อนขั้นเงินเดือน ๒ ขั้น และได้ย้ายในเวลาเดียวกันแสดงว่ามีผลงานไม่ธรรมดา

ผู้บริหารท่านที่ ๓ ท่านมีบุคลิกแบบผู้บริหารยุคใหม่ ของช่วงราวปี พ.ศ.๒๕๓๗ กล่าวคือ แต่งกายด้วยเสื้อยืดแขนยาว ผูกเนคไททุกวัน ซึ่งน้อยคนนักที่จะพบเห็นในสมัยนั้น และจะมีแนวทางการบริหารแบบนักคิด นักบริหาร มากกว่านักปฏิบัติ จึงทำให้ครูอย่างดิฉันได้มีโอกาสนึกประสบการณ์อย่างเต็มที่ในทุก ๆ ด้าน จุดเด่นของท่าน

อีกอย่างคือ การให้โอกาส ได้แก่ การสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษา ได้มีความก้าวหน้า ทั้งในวิชาชีพและการศึกษาต่อ ท่านมักพูดกับพวกเราเสมอว่า “ถ้าเราลงมือทำ ก็มีได้กับไม่ได้ แต่ถ้าเราไม่ลงมือทำ ก็มีแต่ไม่ได้อย่างเดียว” ซึ่งดิฉันก็ได้ถือเป็นแนวปฏิบัติ และบอกกล่าวแก่ผู้ใต้บังคับบัญชามาจนถึงปัจจุบัน

เมื่อชีวิตการรับราชการครูของดิฉัน ได้เดินทางมาถึงจุด ๆ หนึ่งที่มีความพร้อมทั้งในด้านของวิทยฐานะและคุณวุฒิทางการศึกษา จึงได้รับแรงเชียร์จากพี่น้อง เพื่อนครู และผู้บริหาร ให้เปลี่ยนสายงานจากสายผู้สอนมาเป็นสายบริหาร วันแรกของการปฏิบัติหน้าที่ ยอมรับว่ามีความกังวล ไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไรดี ก็เลยนឹยกย้อนไปถึงภาพเก่า ๆ ของผู้บริหารท่านต่าง ๆ ในอดีต สมัยที่ดิฉันเป็นครูผู้สอน ดิฉันเลือกนำสิ่งดี ๆ ของท่านทั้ง ๓ มาเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ ในรูปแบบของดิฉัน แน่ใจว่ามันอาจจะไม่ใช่สูตรสำเร็จ หรือเป็นแนวทางที่ดีที่สุด แต่นั่นก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ดิฉันและสถานศึกษามีผลงานปรากฏเด่นชัดเป็นที่ประจักษ์ เป็นที่ยอมรับของบุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด

ย. ยักษ์ สร้างสุข

นางนวพร จุทอง

โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

ฉันเชื่อว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้หญิง ส่วนใหญ่มักจะโดนตั้งป้อมจากบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาว่าหยิบหย่อง ทำงานไม่เป็น หนักไม่เอา เบาไม่สู้ ได้แต่ออกคำสั่งเรื่องมาก จุกจิก ฯลฯ ตามแต่จะหาคำมาเปรียบเปรย ดิฉันเองเท่าที่รู้จักตัวเองมากกว่าห้าสิบปี ก็คิดว่าตัวเองน่าจะไม่มีคุณลักษณะเหล่านั้น อย่างไรก็ตามถึงบอกไปก็คงไม่มีใครเชื่อหรือเข้าใจ เวลาและการกระทำเท่านั้นที่จะเป็นเครื่องพิสูจน์

เป้าหมายในการเป็นผู้บริหารของฉัน ฉันไม่มีหรอก รู้แต่เพียงว่าต้องทำให้ดีที่สุด เพื่อนักเรียน ครู และสถานศึกษาที่ฉันมีหน้าที่รับผิดชอบ แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ฉันปรารถนาสูงสุดที่จะให้เกิดขึ้นภายในองค์กร คือ ความสุข ความรัก และความสามัคคี ของบุคลากร ดังนั้น จึงได้ประมวลองค์ความรู้ที่ตนเองมี ทั้งที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียน และประสบการณ์ กำหนดเป็นวิสัยง่าย ๆ ในการบริหารองค์กร และถือปฏิบัติอยู่จนถึงทุกวันนี้

ย. ยิ้ม ฉันคิดว่า ยิ้ม เป็นสิ่งที่เราสามารถทำได้ง่ายที่สุด ไม่ต้องลงทุนใด ขอเพียงแต่เรามีความกล้าที่จะยิ้มให้เขาก่อน ไม่ว่าจะเป็นักเรียน ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชาวบ้าน ฯลฯ การยิ้มเหมือนเป็นการเปิดประตูใจ ยอมรับมิตรไมตรี และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ

ย. เยือกเย็น การเป็นผู้เยือกเย็น ในสายตาของบุคคลทั่วไป ดูเหมือนจะเป็นคนไม่ประสาอะไร ไม่เป็นที่น่าเกรงขาม แต่ดิฉันกลับคิดว่า การเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ในแต่ละวัน ย่อมมีเรื่องมากกระทบมากมาย หากเราเด่นหรือโหดตาม ก็คงไม่เป็นผลดีทั้งต่อตัวเราเองและผู้อื่น แต่หากจำเป็นต้องปะทะจริง ๆ ก็คงจะเลือกใช้วาจา ที่นุ่มนวล ยิ้มแย้ม และมีเหตุผล

ย. ยืดหยุ่น การปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก นับว่าเป็นความยุ่งยากซับซ้อน ทั้งผู้ที่เป็นครูและผู้ที่เป็นผู้บริหาร หากผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานด้วยความเข้มงวด ก็ยังทำให้บุคลากรภายในสถานศึกษามีความเครียดไม่น้อย ยืดหยุ่นในที่นี้ ได้แก่ การลดภาระงานที่เกี่ยวข้องกับเอกสาร การลดขั้นตอนในการทำงาน รวมถึงการทำงานแทน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระงานของครู และให้ครูได้มีเวลาอยู่กับนักเรียนมากที่สุด

ย. ยกย่อง ดิฉันจะยกย่อง ให้กำลังใจคุณครูหรือนักเรียน ที่ทำความดีหรือประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ เสมอ เช่น ยกย่องในที่ประชุม หน้าเสาธง วัด (วันพระ) หรือบางครั้งก็มีรางวัลสมนาคุณตามความเหมาะสม นอกจากนี้ผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จ หากแต่ได้ทำเต็มที่เต็มกำลังแล้ว ดิฉันไม่เคยซ้ำเติม แต่จะให้กำลังใจให้สู้ต่อไปเสมอ

ย. หยิบยื่น ในที่นี้ดิฉันได้หยิบยื่นทั้งส่วนที่เป็นสิ่งของ ความรู้สึกดี ๆ โอกาส ให้แก่นักเรียน ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และ ชุมชน โดยไม่หวังผลตอบแทน

จากการที่ดิฉันปฏิบัติตน เป็น ย. ยักษ์สร้างสุข ทำให้ บุคลากรปฏิบัติงานเต็มประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน สังคม ประเทศชาติ เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงาน ต้นสังกัด

เริ่มที่เรา

นางนวพร จุทอง

โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

ฉันเป็นผู้บริหารมือใหม่ แถมยังแถมร่างการเปลี่ยนสถานที่ทำงานใหม่มานาน จนดูเหมือนไม่ค่อยคุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงมากนัก ครั้งนี้ดูเหมือนจะเป็นการเปลี่ยนแปลง ครั้งที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิตของฉัน คือ เปลี่ยนทั้งสถานที่ทำงาน เพื่อนร่วมงาน ตำแหน่งหน้าที่ และปัจจัยแวดล้อมทุกอย่าง ก็เลยอดที่จะรู้สึกกังวลไม่ได้แต่อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ปรับตัวเข้ากับคน และสถานที่ ได้ระดับหนึ่งแล้วก็เริ่มศึกษาบริบทของสถานศึกษาแห่งนี้ พบว่า เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ในดินแดนชนบทห่างไกล ฉันเองก็ไม่เคยรู้จักหรือได้ยินชื่อโรงเรียนนี้มาก่อน ทั้ง ๆ ที่อยู่ในเขตพื้นที่สังกัดเดียวกัน (อาจเป็นเพราะโลกโซเชียลสมัยนั้น ยังไม่ทันสมัยมากนัก) เป็นโรงเรียนที่ขาดแคลนทุกอย่าง ทั้งครู นักเรียน และงบประมาณ โชคดีที่ท่านผู้บริหารคนก่อน ท่านได้วางระบบโครงสร้างงาน ต่างๆ ไว้ค่อนข้างดีแล้ว ฉันก็เลยไม่ต้องไปเสี่ยงต่อการกระทบกระทั่งกับความรู้สึกของบุคลากรมากนัก กับการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารครั้งนี้

ในระยะแรกของการเริ่มงานสายบริหาร กลุ่มคนที่ฉันคิดว่า น่าจะโน้มน้าวให้มาเป็นพวกได้ง่ายที่สุด ก็น่าจะเป็นนักเรียน เพราะเด็ก ๆ ดูเหมือนจะตื่นตัวกับ ผอ.คนใหม่ พร้อมทั้งจะรับและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จาก ผอ. ในขณะที่คุณครูก็เหมือนนักมวย ที่เวียน ๆ วน ๆ รอคู่ขึ้นเชิงของ ผอ.ก่อนว่าจะมาไม่ไหน

ฉันคิดว่า การที่เราจะเริ่มงานในสถานที่แห่งใหม่ให้ประสบความสำเร็จ เราควรจะเริ่มจากสิ่งที่เรามีความถนัด ทั้งนี้ เพราะจะทำให้โอกาสของการประสบความสำเร็จมีมากกว่างานที่เราไม่ถนัด และเรายังสามารถทำเป็นแบบอย่าง หรือชี้แนะให้แก่ผู้อื่นได้ ซึ่งเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ตัวเราด้วยอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ เราควรเริ่มจากงานที่มีปัจจัยเสริมจากภายนอก (หมายถึงนอกเหนือจากตัวเรา) ที่พร้อมจะสนับสนุนให้งานของเราประสบความสำเร็จ และสำหรับฉัน สิ่งที่น่าจะเป็นปัจจัยของความสำเร็จอีกประการหนึ่ง คือ การลงมือทำด้วยตนเอง เพื่อเป็นการสอนงานบุคลากร และบอกให้รู้ว่า เมื่อฉันทำได้ คุณก็ทำได้

งานแรกที่ฉันทำเพื่อเป็นแบบอย่างหรือแนวทางปฏิบัติในสถานศึกษาแห่งใหม่นี้ คือ งานพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ สาเหตุที่เลือกด้านนี้ก่อนเพราะปัจจัยภายใน ฉันมีความชอบและถนัดในด้านนี้อยู่ระดับหนึ่ง ส่วนปัจจัยภายนอก โรงเรียนแห่งนี้มีอาณาเขตติดกับวัด นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ล้วนแต่นับถือศาสนาพุทธทั้งสิ้น ฉันจึงคิดว่า ถ้าเราสามารถทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัด คงจะสร้างความน่าเชื่อถือ และการยอมรับจากบุคลากรภายในและบุคคลภายนอกได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับเป็นสำคัญ ฉันเริ่มจากการสอนให้

นักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ สวดมนต์ และนั่งสมาธิ ทุกวันตอนเที่ยง ก่อนเข้าเรียนภาคบ่าย ด้วยตัวของฉันทันเอง ทั้งนี้ เพราะไม่อยากให้ครูคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ครู

โดยฉันทันเชื่อว่า การสวดมนต์และการนั่งสมาธิ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียน หลังจากการเล่นในช่วงพัก ในช่วงแรกคุณครูส่วนใหญ่ต่างไม่เห็นด้วย เพราะคิดว่าเป็นเรื่องเสียเวลาเรียน ไม่ได้ประโยชน์ แต่ก็ไม่มีใครกล้าพูดอะไรให้ได้ยินมากนัก เพราะฉันทันเป็นผู้บริหาร และฉันทันก็เป็นผู้ลงมือทำเองไม่ได้ใช้ให้ใครทำ และเมื่อฉันทันฝึกนักเรียนของฉันทันให้มีทักษะในการสวดมนต์ มีมารยาท เป็นชาวพุทธที่ระดับหนึ่งแล้ว ฉันทันก็เริ่มนำนักเรียนออกสู่ชุมชน เพื่อเผยแพร่ความสามารถ และประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยการพานักเรียนทุกคนไปร่วมกิจกรรมวัดพระ ฦ วัดใกล้โรงเรียน ในระยะแรกอาจจะดูเหนื่อย ไม่เป็นระเบียบ โชคดีที่พระอาจารย์ ท่านเมตตา ผู้ใหญ่ที่มาวัดเองก็ให้ออกาส เพื่อให้ให้นักเรียนที่เป็นลูกหลาน ได้ฝึกตัวฝึกตน นอกจากนี้ ยังริเริ่มให้มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา โดยบูรณาการร่วมกับวัดและชุมชนอีกด้วย

จากการที่ฉันทันได้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาต่อยอดไปในด้านต่าง ๆ อีกมากมาย ทั้งด้านวิชาการ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ คุณธรรม จริยธรรม เช่น นักเรียนคุณธรรมจริยธรรมดีเด่นระดับประเทศ นักเรียนรางวัลพระราชทาน หรือการมีผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สูงเป็นอันดับหนึ่งของเขตพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น แต่นั่นก็ไม่ใช่ว่าสิ่งสำคัญเท่ากับการที่เราได้สร้าง

คนดีให้แก่สังคมและประเทศชาติ ดังนั้น จะเห็นว่าหากเราตั้งใจคิดทำ
สิ่งใด เพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่นอย่างเต็มที่เต็มกำลังแล้วไซ้
จงลงมือทำเถิด แล้วความสุขและความสำเร็จจะเกิดขึ้นเอง

เพราะเรารักกัน

นางนวพร จุทอง

โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ กระแสการยุบโรงเรียนขนาดเล็ก เริ่มก่อตัวขึ้นอีกครั้ง โดยเป้าหมายจะเริ่มที่โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ ๔๐ คนลงมา ซึ่งโรงเรียนบ้านห้วยลึกของเราในขณะนั้นมีจำนวนนักเรียนราว ๆ ๕๐ - ๖๐ คน แต่ สพฐ. หน่วยงานต้นสังกัดของเรา ยังได้เปิดโอกาสให้ทางเลือก เพื่อให้โรงเรียนรอดพ้นจากการถูกยุบ นั่นคือ ต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-NET ให้พัฒนาขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ช่วงดูเป็นโจทย์ยากเสียเหลือเกิน สำหรับโรงเรียนครูไม่ครบชั้นอย่างพวกเรา

บอกตรง ๆ ขณะนั้นฉันก็คิดอะไรไม่ออก ไม่รู้จะเริ่มต้นตรงไหนดี สำหรับผู้บริหารมือใหม่อย่างฉัน ที่จะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพตามที่ สพฐ. กำหนด เพื่อให้รอดพ้นจากการถูกยุบ รู้แต่เพียงว่าเราไม่สามารถทำได้โดยลำพังแน่ จึงรีบกลับไปประชุมครูและกรรมการสถานศึกษา เพื่อแจ้งให้ทราบและหาแนวทางดำเนินการร่วมกัน

ทุกฝ่ายตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า “ไม่ยอมให้ยุบ” ก็เลยเข้าทาง ฉันทริบ บอกทางเลือกที่ สพฐ. กำหนดให้ทันที กรณีที่ไม่อยากถูกยุบโรงเรียน เสียงของกรรมการสถานศึกษาท่านหนึ่งบอกว่า “โรงเรียนเป็นของ ชุมชนมาช้านาน เมื่อก่อนเด็ก ๆ โรงเรียนในละแวกนี้ต้องมาสอบไล่ เพื่อจบชั้นระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนบ้านห้วยลึกกันทั้งนั้น ผอ. จะให้ทำอย่างไรบอกมาเลย ยังไงพวกเราก็ไม่ยอมให้ถูกยุบ” ฉันทริบก็พลั้ง พร้อมทั้งจะฮึดสู้ไปด้วยกัน

สำหรับในส่วนของครู พวกเราก็มาประชุมร่วมกันอีกครั้ง เพื่อวางแผนพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนสอนในการยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ ในปีนั้นเรามีนักเรียนประถมศึกษา จำนวน ๖ ชั้น แต่เรามี ครูเพียงแค่ ๔ คน มีเสียงครูคนหนึ่งดังขึ้น “ผอ. ค่ะ ขอจ้างครูเพิ่มได้มั๊ย เพื่อจะได้ช่วยแยกชั่วโมงนักเรียน ไม่ให้ต้องสอนควบชั้นกันตลอด ทุกวิชา ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนได้เต็มประสิทธิภาพ” ผอ.ตอบ “ได้ค่ะ แต่เราจะเอาเงินที่ไหนมาจ้าง” ครูช่วยกันระดมสมอง อีกครั้ง สุดท้ายได้แหล่งงบประมาณสำหรับจ้างครู ด้วยค่าจ้างเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท มีหน้าที่สอนวิชา/ชั้น ที่ไม่มีการทดสอบระดับชาติ

ข้อมูลพื้นฐานของครูในขณะนั้น เรามีครู ๔ คน เป็นครูสอน ตรงวิชาเอก ๒ คน คือ เอกวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และมีครูที่ สอนไม่ตรงวิชาเอก ๒ คน คือ เอกประถมศึกษา และเอกเทคโนโลยี ทางการศึกษา แต่โชคดีที่คุณครูของเราทุกคน มีความรับผิดชอบใน หน้าที่ อย่างไรก็ตาม ในการมอบหมายงาน ฉันทริบหลักยึดธรรมเนียม หมายถึง ปริมาณงานที่ทุกคนได้รับมอบหมาย แม้จะไม่เท่าเทียมกัน ตามความสามารถและภาระงาน แต่ก็พยายามไม่ให้เหลื่อมล้ำกันมากนัก ยึดหลักความสมัครใจ นั่นคือ จะมีการสอบถาม พูดคุยกันก่อนที่

จะมอบหมายงานอย่างเป็นทางการเสมอ ยึดหลักความเหมาะสมคือ แม้เจ้าตัวไม่สมัครใจ แต่พิจารณาดูแล้วว่ามีความสมบัติเหมาะสมก็จะอธิบาย ชักชวน ให้สมัครใจรับมอบหมายงาน

ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเตรียมยกระดับผลสัมฤทธิ์ โดยเฉพาะการทดสอบระดับชาติ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เนื่องจากในสมัยนั้นมีการทดสอบ จำนวน ๘ กลุ่มสาระ โรงเรียนเรามีครู ๔ คน ยึดหลักยุทธวิธีธรรม แบ่งสอนกันคนละ ๒ วิชา โดยให้มีวิชาหลัก ๑ วิชา และวิชาการรอง ๑ วิชา ดังกล่าวข้างต้นแล้วว่า คุณครูโรงเรียนบ้านห้วยลึกเป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง เมื่อได้รับมอบหมายแล้วแม้ว่าเป็นงานที่ตนเองไม่ถนัด ก็จะพยายามชวนชววย ศึกษาค้นคว้า อยู่เสมอ มีการนำสื่อเทคโนโลยี และสื่อต่าง ๆ มาใช้

ดังนั้น ในส่วนของผู้บริหาร จึงต้องมีหน้าที่อำนวยความสะดวก ในการทำงานให้แก่คุณครู ได้แก่ ปรับปรุงระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการศึกษาค้นคว้า การเพิ่มปริมาณจำนวนของคอมพิวเตอร์และวัสดุอุปกรณ์สำหรับผลิตสื่อ หรือใบงานต่าง ๆ เป็นต้น

คุณลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งของคุณครูโรงเรียนบ้านห้วยลึก นอกจากจะสามารถสอนนักเรียนสองชั้นเรียนในห้องเรียนเดียวกันได้แล้ว ครูหนึ่งคนยังสามารถสอนตั้งแต่ ชั้น ป.๑ – ป.๖ ในวิชาที่รับผิดชอบสอนได้อีกด้วย อาจกล่าวได้ว่าสอนทั้งระบบกันเลยทีเดียว แต่ภายหลังเรามาค้นพบว่า การที่ครูหนึ่งคน แล้วสอนวิชาเดียวกันตั้งแต่ ชั้น ป.๑ – ป.๖ มีข้อดีคือ ครูจะรู้จักนักเรียนทุกคน ทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน

แต่ละคนได้ ในกรณีที่นักเรียนมีความพร้อมสูง ครูก็สามารถสอนล่วงหน้าข้ามชั้นไปก่อนได้ เมื่อถึงเวลาต้องทดสอบระดับชาติ ของแต่ละช่วงชั้น ทำให้นักเรียนค่อนข้างมีความพร้อมพอสมควร (แต่อย่างไรก็ตามวิธีนี้อาจไม่เหมาะสำหรับครูทุกคน เพราะถ้าเป็นคุณครูที่ไม่มีความสามารถ ก็อาจส่งผลให้ล้มทั้งระบบก็เป็นได้) จากการที่พวกเราได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้โรงเรียนบ้านห้วยลึก มีคะแนนผลการทดสอบระดับชาติ O-NET สูงขึ้นเป็นลำดับ โดยเลื่อนจากลำดับที่ ๖๕ ของเขตพื้นที่ เป็นลำดับที่ ๒๒ และ ๑๓ ตามลำดับ

หลังจากนั้นในปีต่อ ๆ มา ฉันสังเกตเห็นว่า มีคุณครูบางคน นัดนักเรียนสอนซ่อมเสริมหลังเลิกเรียน ราว ๆ ๔ - ๕ โมงเย็น ฉันก็เลยคิดว่า ถ้านักเรียนได้เรียนซ่อมเสริมในทุกรายวิชา ก็คงจะดี จึงได้ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากคุณครูให้ช่วยสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียน โดยดิฉันให้เหตุผลว่า ไม่ใช่เป็นการสอนตัว แต่เป็นการสอนชดเชยชั่วโมงที่เราไม่ได้สอน เพราะมีกิจกรรมต่าง ๆ แข่งขันกีฬา กิจกรรมวันสำคัญ วันพระ หรือครูไปอบรม เป็นต้น นอกจากนี้กำหนดการสอบ O-NET ก็เร็วกว่าระยะเวลาของการสอนในหลักสูตร คือ ราว ๆ ต้นเดือนกุมภาพันธ์ หากเราไม่สอนซ่อมเสริมหลังเลิกเรียน เราคงสอนไม่จบหลักสูตรแน่ คุณครูทุกคนจึงยอมจำนนด้วยเหตุผล แม้จะมีอาการกระพืดกระพืดกันบ้าง ก็ถือเป็นเรื่องธรรมดา แต่นั่นก็ไม่เป็นอุปสรรค เพราะคุณครูทุกคนก็ตั้งใจสอนเต็มที่ ทั้งนี้ โรงเรียนรบกวนเวลาของคุณครู สำหรับการสอนซ่อมเสริม สัปดาห์ละ ๒ วัน คือสอนชั้น ป.๓ และ ชั้น ป.๖ อย่างละ ๑ วัน จากการที่เราดำเนินการดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้คะแนนการทดสอบ

ระดับชาติ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ของโรงเรียนบ้านห้วยลึก พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งปี ๒๕๕๗ สูงขึ้นเป็นอันดับ ๑ ของเขตพื้นที่ สพป.สงขลา เขต ๒ และสูงขึ้นเป็นอันดับ ๑ ต่อเนื่องมาถึงปีการศึกษา ๒๕๕๘ และ ๒๕๖๐

อย่างไรก็ตาม กว่าที่เราจะเดินทางมาถึงจุด ๆ นี้ได้ เราได้ผ่านความคิดเห็นที่แตกต่าง ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ผ่านการอภิปรายกันมาอย่างหลากหลาย มีทั้งน้ำตา รอยยิ้ม และเสียงหัวเราะ ลองผิด ลองถูก บางครั้งก็ยอมรับผลของความผิดพลาด แต่เราก็ทำสำเร็จ ไม่ว่าจะย้ายเปลี่ยนไปที่ไหน เพราะเรามีเป้าหมายเดียวกัน เรามีหัวใจเดียวกัน คือ รักในโรงเรียนบ้านห้วยลึกของเรา

ກາດຜນວກ

ผู้ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์

โรงเรียนบ้านห้วยท่าง

นายเตียร อีร์ศิริปัญญา
นางธนัญญา ทะนะวัน

นางศรีธรรม พิมพ์ทอง
นางธมลพร บัวศรี

นางอรนันท์ สิทธิชัย
นางศิริวรรณ สุปัน

โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร

นางลำไย หานิพัฒน์
นางเทียมจิต หาญยุทธ
นางสาววีตรี กองสอน
นายประสิทธิ์ ปริงฤทธิ์

นางกัญชพร ไชยเสน
นางจงจินต์ เชื้อเมืองพาน
นางสาวสุวิชชา ชัดดีจิต
นางสาวมัตถิกา ยะแสง

นางสาวละอองดาว ทีฆาวงค์
นางอัญญา ปริงฤทธิ์
นางจารุวรรณ ริพล
นางสาวกนกวรรณ นวลด้วง

โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันฮีเหล็กห้วยผายพัฒนา

นางสุปราณี สุนทรรัตน์
นายณรงค์ พิริยะนุสรณ์
นางสาวกัญญาณัฐ ต๊ะยามัน
นางสาวสุมินตรา ต้นหลวง

นายสุพรรณ สัตย์จริง
นางปิ่นบาน ไชยลังกา
นางสาวช่อผกา ศรีขวา

นางเสาวณีย์ ไชยมงคล
นางสาวดวงพร พวงมาลัย
นายสนธยา น้อยพันธุ์

โรงเรียนบ้านป่าจั่น

นางปรานอม จรเกตุ
นางพรทิพย์ จินะสี
นายวิบูลย์ บัวชุ่ม
นางสาวพุทธิยา สมจิตร
พระอธิการณัฐพงษ์ขจรตวฑฒสิริ
นางสาวรัตน์นา บัวแย้ม
พระครูอภิวัฒน์วิกรม (บรรอง ดวงสุวรรณ)

นางสุชีลา ชาวอิน
นางศรีไพร่ ตีบุ
นายสรราช ยาวีราข
นางสาวรัชฎาภรณ์ สุขใจ
นางสาวปทุมณา จิตต์ถื่อ
นางสาวโรชา แก้ววะศรี

นายสมยศ ชาวอิน
นางสาววงลักษณ์ บุญระชัยสวรรค์
นางจันทร์เพ็ญ ปองทอง
นายสรวง ชาวอิน
นางภรภัทร บุญฤทธิ์
นายจิรายุส น้อยมาลัย

โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง

นางแก่นจันทร์ บุปผาชื่น
นางจิรายุ ภัทรวุฒิ
นางญาติา สายสูง
นางพวงผกา กวงแหวน

นางกรรณิการ์ จรัสอารีกุล
นางจุฑา สนิทติ
นางสาวพานี เรืองวิสัย
นางศรีทัย พูลศิลป์

นางจันทร์ฉาย เทพวงศ์
นางสิริกัญญา ดวงสุข
นางสุจิรา วรรณสาร

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคคูสิต

ร.ต.อ.ครรชิต พูนวิเชียร
จ.ส.ต.หญิงวิกรมณี เตรียมพิชิต
จ.ส.ต.หญิงปฏิภาณ แซ่น่าน

จ.ส.ต.หญิงจินตนา คำผัด
จ.ส.ต.หญิงอดิگانต์ โสภา
จ.ส.ต.หญิงอดิگانต์ โสภา

ด.ต.หญิงกมลวรรณ ธิแปง
จ.ส.ต.หญิงเพ็ญสุดา ปานิน

โรงเรียนวัดเหนือ

นางสาวสุนันทา ปานณรงค์	นางดารุณี ขจัดภัย	นางอารีย์ บุญเฮี้ยะ
นางสาวนิตยา อนงค์ทอง	นางสาวธนิษฐา หลงเปลี่ยว	นางสาววรรณิการ์ ภูระหงษ์
นางสาวกัลยา พุกภูษา		

โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล

นายทศพร รุ่งแสง	นางสาวขวัญดาว พูลสำราญ	นายอรรรถพล พึ่งพานิช
นายสำอ่าง เกิดโคกคา	นายสำเนา ชูประพันธ์	นางสุกฤตดา สว่างใจธรรม
นางสุรภา พักเรือนดี		

โรงเรียนบ้านโพนไพล

นางสาวศิริพรรณ ไชยวงศ์	นายแสวง บัวหอม	นางสาวรุจิรา ภูสีน้ำ
นางสุกั บัวหอม	นางสุนีนารถ พันธุ์สำโรง	นางวิยดา บัวหอม
นางสาวเกษมณี วงษา	นางสาวเกษร ครูทำสวน	นางแมงรัก จริงสันเทียะ
นางสมใจ จันทรนาดี	นางสาวอัญชลี ยังสันเทียะ	นางสาวพรนภา ไกล่สันเทียะ

โรงเรียนบ้านหนองฮ้อย

นายเอกชัย แผงงาม	นายบุญเลิศ ประวะภูโต	นางพรรณิ ประวะภูโต
นางอุบล งามเนตร	นายบุญเลี้ยง ลาลูน	นางสาวสมจิตร ดวงเนตร
นางพิกุล กะการดี	นางอภิสร่า ปรัชใจปการกิจ	นางสาวอูมาพร จินใจ
นางเอกอังกฤช สีบสุนทร	นางลัดดา สุขแสวง	นางรัชณี งามเลิศ

โรงเรียนบ้านหัวนา

นายเทียนชัย เบ้าจรรยา	นางสำรอง แสนธนู	นางปิยะดา ชาวชุมนุ้ม
นายสมัย เพี้ยช่อ	นางสาววลีรัตน์ เบ้าจรรยา	

โรงเรียนบ้านบางม่วง

นายอดม สุระกำแหง	นายเริงศักดิ์ มะเลโลหิต	นางพัชรี ฤทธิ์โต
นางสาวขอดีหิยะ หมดหมั่น	นางสนัญญ์ณัญญ์ ทองใหม่	นางนุชนาถ ศรีพุด
นางสาวหวันละเอียด สว่างนิพันธ์	นางประยงค์ นีวัตตระกูล	นางสุไหวยะ หมดบิลเฮด
นายธัชชา สามพิมพ์	นางสาวพาริต้า หมดโสีะ	

โรงเรียนบ้านหัวยลิก

นางสาวนพร จูทอง	นางรัศมิกา สิ้นธุระหัส	นางอุทัยวรรณ ภิรมย์
นางพิมพ์วิรัชชัย ไชยรัชชัย	นางโสภิตา สุราตะโก	

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ สดุด

นายรังสิวุฒิ หมดยะฝา	นายสุวิศิษฐ์ กั้นหยันทอง	นางจริญญา พรหมวิจิต
นายภูริวานัฐ ยอดศรี	นางสาวสายพิน อินสุวรรณ	นางสาวมุสตี สุวรรณมณี
นางสาวระวีพรรณ นพาทพันธ์	นายอิสมาแอ้น หมดาคาเสม	นางสาวสาพิยะห์ ทะแ

คณะผู้จัดทำเอกสารเรื่องเล่าจากโรงเรียน “บริหารงาน บริหารคน สู่อำนาจสำเร็จ”

ที่ปรึกษา

ดร.สุภัทร์ จำปาทอง	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายสำเนา เนื้อทอง	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาการเรียนรู้

บรรณาธิการเอกสาร

นางสาวปัทมสร อยู่ชา	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวจริยา สืบแก้ว	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

ออกแบบรูปเล่ม/ประสานการจัดพิมพ์

นางสาวจริยา สืบแก้ว	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวอุษา คงสาย	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนานโยบาย ด้านการเรียนรู้
นางสาวณัฐตรา แทนขำ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นายสมชาย นัยเนตร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นางสาวแววดาว อุทิศ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวปัทมสร อยู่ชา	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวจริยา สืบแก้ว	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางฐิติวรดา แห้วเพชร	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
โทร.๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๑๖ และ ๒๕๖๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๒๗/๒๕๖๒

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๐-๒๑๓-๖

